

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 14 NOVEMBER 1917

No. 98

INHOUD

GRONDSTOF VOOR DEN SCHEEPSBOUW IN JAPAN	Blz. 345
De Société Générale de Belgique	347
De Inflatie en de Prijzen	349
Argentinië	850
Levensmiddelenprijzen te Amsterdam	851
AAANTEKENINGEN:	
De Rijkspostspaarbank in 1916	851
Goudinzameling in Turkije	852
Oorlogsrariteit	852
Coöperatie in Italië	852
REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	853
MAANDCIJFERS:	
Ontvangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen ..	853
Productie der Kolenmijnen	854
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	854—863
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000. Telegramadres: Economisch Instituut.

Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

12 NOVEMBER 1917.

De geldmarkt was ook de afgelopen week weder vast, hetgeen hoofdzakelijk tot uiting kwam in de prolongatienoteering. Reeds den eersten dag der week was de noteering $\frac{1}{4}$ pCt. hooger op $3\frac{1}{4}$ pCt.; maar den volgende dag steeg de rente, doordat tamelijk veel posten werden aangezegd, plotseling op 4 pCt. Deze koers bleef zich handhaven tot Vrijdag, toen door een 2de noteering van $3\frac{1}{4}$ pCt. reeds meer aanbod zich kenbaar maakte, waarna Zaterdag eenig aanbod tegen weinig of geen vraag de noteering op 3 à $3\frac{1}{2}$ pCt. terugbracht.

De rente voor particulier disconto bleef onveranderd op 3 à $3\frac{1}{2}$ pCt. * * *

Bij de inschrijving op f 15.000.000 schatkistpapier,

welke deze week plaats vond, is ingeschreven voor een totaal van f 22.978.000. Toegewezen werden f 10.090.000 promessen tot f 992,87 en f 4.837.000 biljetten tot f 1003,02. * * *

De wisselmarkt was de afgelopen week buitengewoon onstuimig, hetgeen niet te verwonderen was, gezien de belangrijke politieke berichten, welke bekend werden. Londen en de overige entente-wissels openden direct flauwer, omdat er een mail was aangekomen, waaruit men weder belangrijke remises verwachtte. De koers daalde dan ook Dinsdag nadat de mail was uitgedeeld tot 10,77½. Ook voor Berlijn en Weenen overheerschte het aanbod, zoodat de koersen tot 31.75 en 19.75 terugliepen. Toen echter de nieuwe revolutie in Rusland bekend werd, had een omkeer in de stemming plaats voor alle wissels, en wel hoofdzakelijk omdat dezen keer de koersen in Stockholm er zoo buitengewoon sterk op reageerden.

Berlijn steeg van 31.75 tot 33.10; Weenen van 19.75 tot 20.75. Ook Londen was sterk gezocht en liep op tot circa 10.98. Daarentegen was Stockholm natuurlijk veel flauwer. Reeds de eerste dagen der week brokkelde deze koers af, omdat hier op het sterk verhoogde niveau bijna geen vraag meer bestond. Toen hier echter de wilde fluctuaties in Stockholm bekend werden, ging de koers met sprongen terug, zoodat voor 88 en lager werd afgedaan. Heden, Maandag, was de opening nog lager, circa 84 —, terwijl Zaterdag in Stockholm zelf voor circa 83 was verhandeld. De vredesverwachting heeft er echter blijkbaar weder afgedaan. Althans de laatste berichten waren weder geheel tegenovergesteld en in den namiddag werd weder ca. 91 geboden.

GRONDSTOF VOOR DEN SCHEEPSBOUW IN JAPAN.

Men weet, dat het verbod van goudverschepping in de Vereenigde Staten ook inzonderheid gericht was tegen Japan. Sedert op den 10den September j.l. de maatregel van kracht werd, is nog slechts voor een betrekkelijk gering bedrag goud onder license over den Pacific gegaan. Daarvoren had de bank in Japan de merkwaardige stijging in den goudvoorraad meegemaakt, welke zich als het ware epidemisch heeft voorgedaan in de landen met een export-excedent. Voor Japan zal ze hoofdzakelijk voortgekomen zijn uit de belangrijke functie, door dit land in de vrachtvaart verricht, sedert het verdwijnen der Europeesche concurrentie in de stille zeeën. Een recente opgave, die ons ten dienste staat van den goudvoorraad bij de „Japansche Bank”, vertoont een goudbezit van rond 662.000.000 yen, waartegenover staat een bedrag van 219.564.373 yen op 31 December 1914.

De maatregel van Amerika lokte navolging door het eilanden-rijk uit, bevreesd als men daar was — gelijk de financiële commissaris voor Japan, Akira Den, aan de New Yorksche „Tribune” verklaarde — voor een spoedige verandering in de richting der goudbeweging.

Welbeschouwd is in Japan het verlangen, voort te kunnen gaan met het verzamelen van de gouden muntstof niet overwegend, liever zou men een dringende behoefte bevredigd zien en daartegen den goudaanwas willen opgeven. De ernstige moeilijkheid, die remmend werkt op de ontplooiing van het industrieel leven op de eilanden, is het gebrek aan materiaal voor den scheepsbouw. De uitbreiding van de vaart onder Japansche vlag is zoo overbekend, dat wij volstaan kunnen met het feit te noemen; begrijpelijk is dan ook de intense werkzaamheid, waarmede men zich in Japan op den nieuwbouw van schepen tracht toe te leggen. Vóór den oorlog werden in genoemd land een zevental werven geteld, die geoutilleerd waren voor de vervaardiging van moderne zeeschepen. De „Japan Weekly Chronicle” vermeldt, dat het aantal thans tot over de dertig gestegen is en in andere bronnen vinden wij nog hooger cijfers. Indien er geen gebrek aan materiaal bestond, zou met de aanwezige middelen jaarlijks een vloot van 600.000 ton bruto gebouwd kunnen worden; dit maximum te bereiken is evenwel eene onmogelijkheid.

Immers rijk aan ijzererts is Japan niet. Aan het laatste rapport van het Japansche mijnbureau zijn de volgende getallen ontleend. Productie van:

	1914	1915	1916
Ijzererts (in kwan)	30.873.548	18.009.921	24.271.369
Mangaanerts (in kwan) . .	4.551.202	6.898.865	13.149.416
Ruw ijzer (in tonnen) . . .	74.376	65.070	77.275
Staal „ „	15.514	17.909	23.859

Een kwan is gelijk 3,75 K.G. Het ijzererts voor de nationale industrie wordt dan ook hoofdzakelijk uit China en Korea ingevoerd, terwijl mangaanerts vooral uit Eng. Indië betrokken wordt. Groote vlucht had de fabricatie van ijzer en staal voor den oorlog; de cijfers wijzen het uit, dan ook niet genomen. De z.g. Government Foundry, de staalfabrieken te Wakamatsu, was daarenboven het eenige bedrijf waar men voldoende gespecialiseerd was voor de vervaardiging van materiaal voor den scheepsbouw in de vereischte verscheidenheid. Men vindt in diverse publicaties tegenwoordig vermeldingen van de vergroote productie der Japansche bedrijven, zij vertoonen eene hoogst phantastische vermeerdering en zijn ongetwijfeld bij de werkelijkheid aanzienlijk vooruit. Wel wordt met alle middelen getracht de productie op te voeren. Ook de overheid doet hiertoe het hare. Het „Weltwirtschaftliche Archiv” van de vorige maand vermeldt in een uitvoerig verslag over den toestand in het Japansche scheepvaartbedrijf, dat bij 's lands parlement een wetsontwerp ingediend is, ten doel hebbende vrijdom van invoerrechten te verkrijgen op ertsen voor nieuw op te richten hoogoven-ondernemingen, met een minimale productie van 35.000 ton per jaar, gedurende de eerste tien jaren van haar bestaan.

De Japansche staalindustrie blijkt dus voor het oogenblik tot geen grootere prestatie in staat, dan de levering der benodigde grondstoffen voor den bouw van omtrent 70 à 80 duizend ton scheepsruimte. Neemt men de mogelijkheid in aanmerking, dat de staalfabrieken zich dusdanig uitbreiden, dat in afzienbaren tijd 100.000 ton bruto zouden kunnen vervaardigd worden van scheepsbouw materiaal, in het land zelf voortgebracht, dan zal toch nog altijd, in zeer aanzienlijke mate, in de verschaffing dezer benodigdheid van elders voorzien moeten worden, indien men den nationalen stapelloop tot het maximum wil opvoeren waartoe de helling-capaciteit van het land en zijn economische positie op de wereldzeeën, gelegenheid biedt.

Ter verduidelijking voegen wij hier een statistiekje uit „Fairplay” in, over den bouw van koopvaardijschepen gedurende de jaren 1910 tot 1917 in Japan:

Jaren	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
Br. Tonnen.	15.817	23.935	27.183	34.478	88.345	33.099	169.750	364.140

Het cijfer voor 1917 berust op schatting.

Vóór Augustus 1914 werd in de behoefte van den scheepsbouw hoofdzakelijk uit Engeland voorzien. De oorlog was natuurlijk van grooten invloed. Het geciteerde artikel in het W. A. verschaft een staatje, dat hier weergegeven kan worden. De invoer van machines, ijzer en staal heeft in Japan bedragen, uitgedrukt in duizenden yen:

Jaren	Machines.	IJzer en Staal.
1907	40.950	42.950
1908	46.930	37.260
1911	43.140	42.000
1912	45.000	58.470
1913	34.380	61.080
1914	24.500	42.000
1915	8.850	38.000

Deze vermindering is zeer aanzienlijk, aangezien de belangrijke prijsverhoging van ijzer en staal den cijfers nog ten goede komt. Door de oorlogsomstandigheden genoodzaakt, nam de aanvoer uit Engeland in 1916 een einde en was Japan voortaan slechts op Amerika aangewezen voor de aanvulling van het ontbrekende materiaal. Groote hoeveelheden zijn door de Unie geleverd, maar het toetreden van de republiek tot de oorlogvoerenden moest wederom wijziging brengen. Amerika maakte alda de ervaring, dat voor het voeren van oorlog in de eerste plaats behoefte bestaat aan een goede uitrusting, waarbij voor de landen, die door uitgestrekte zeeën gescheiden zijn van het terrein waar zij hunne slagen moeten toebrengen, de beschikking over een groote transportvloot haast het meeste gewicht in de schaal legt. Amerika heeft zich zelf aan het bouwen van schepen gezet, reserveerde de nationale productie van ijzer en staal voor eigen behoefte en maakte het Japan op iedere wijze moeilijk materiaal uit de Unie te betrekken.

Er behoort geen groote scherpzinnigheid toe om te begrijpen, dat de regeering te Washington zich nog door andere overwegingen laat leiden, wanneer zij maatregelen treft, die uitwerken, dat de expansie in de Japansche productie van vrachtvaaers voorloopig ernstig belemmerd is. Andere oogmerken gelden ongetwijfeld dan alleen de eischen der nationale constructie. Angst voor de gele machtsuitbreiding in den Pacific heeft zeer zeker zijn invloed niet gemist bij de koersbepaling der Amerikaansche economische maatregelen. De omstandigheid, die wij aanstippen en de conclusie, die er uit te trekken is, zijn als zoodanig te over bekend dan dat commentaar hierbij nog noodig zou zijn. In dit verband kan nog eens gewezen worden op den betekenisvollen teruggang van het gebruik van het Suezkanaal door Japansche schepen, zoowel absoluut als relatief, waarvan men zich in Amerika wel de verklaring bewust zal zijn.

Gunstig ziet het er voor den Japanschen scheepsbouw niet uit. Men verneemt, dat werven aldaar bij het aannemen van bestellingen, door de Nippon, Osaka en andere reederijen gedaan, de conditie stellen van levering der benodigde materialen door de lastgevers; men zegt voorts, dat er werven gesloten zouden zijn enz. In de „Handelsberichten” van 8 dezer lezen wij, dat de moeilijkheden bij den nieuwbouw aanleiding zijn tot een aangewakkerde vraag in den handel van voltooide schepen. De prijzen zijn aanmerkelijk gestegen. Terwijl ongeveer medio Juli voor aflevering in Januari 1918, reeds 700 yen per ton werd betaald, verwacht men, dat de prijzen nog meer zullen stijgen.

Een aardig blijk van de dooreenverwarde belangen der veelhoofdige Ententepartij geeft, in deze fase van de moeilijkheden, de Engelsche pers. Toen de materialen nog gemakkelijk uit Amerika betrokken kon-

den worden; heeft Japan ook verscheidene schepen voor Britsche rekening gebouwd. Men weet, dat ook Noorwegen zijn bestellingen tot in het Verre Oosten heeft ondergebracht. Dergelijke leveringen vinden thans niet meer plaats en sedert het voorjaar heeft Engeland van Japan geen steun meer ondervonden bij het dichten der steeds onrustbarende wordende gapingen in zijn vloot. De schuld van deze omstandigheid wordt in bedekten vorm op Amerika geschoven. Het is opmerkelijk, dat de „Economist”, onlangs schrijvende over het hier verhaalde, noodig vond den censor er een verwijt van te maken, dat de toedracht van deze zaken voor het Engelsche publiek lang versluierd is gebleven.

Een Reuter-telegram van jongstleden Zaterdag bericht, dat een nieuwe overeenkomst is tot stand gekomen tusschen de Vereenigde Staten en Japan, waarbij aan laatstgenoemd land levering van een zeker quantum stalen platen wordt toegezegd. Als tegenprestatie zal Japan een grootere hoeveelheid tonnenmaat (koopvaardischepen) beschikbaar stellen en heeft het — aldus het telegram — daarenboven toegezegd meer aandeel te zullen nemen aan de bestrijding van de duikbooten. De geschiedenis zal ons vertellen, wie van deze eendrachtige bondsbroeders het best zijn oogmerk heeft kunnen dienen.

H.

DE SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE.

Het is thans bijna een eeuw geleden, dat Koning Willem I deze bankinstelling in het leven riep, een daad, die voor de economische ontwikkeling van Zuid-Nederland van zeer groote betekenis is geweest. Bijna honderd jaren is de Société Générale een steun gebleven voor de Belgische industrie in het binnenland, en waar de energie en de durf van den Belgischen ondernemer naar buiten wilden, daar vonden zij ook in haar een kapitaalkrachtige vriendin, die bereid was, hen te helpen in het oprichten van ondernemingen en hun terzijde te staan in den verderen ontwikkelingsgang derzelve.

Aan de Société Générale waren bij hare oprichting de in de Nederlanden gelegen Koninklijke goederen tegen een jaarlijksche annuïteit afgestaan. Aanvankelijk hield zij zich in hoofdzaak bezig met het exploiteeren dezer goederen en voorts, wat haar effectenbedrijf betrof, speciaal met het kopen, verkoopen en beleenen van staatspapier. Deels alleen, deels in samenwerking met de firma Rothschild, nam zij verscheidene staatsleeningen over, alsook herhaaldelijk stads- en provincieleeningen. Nadat echter de omwenteling van 1830 België van Holland had gescheiden en de in Holland liggende Koninklijke goederen door den Nederlandschen Staat waren overgenomen, begon de Société Générale het immobiele kapitaal, dat in de Belgische goederen stak, liquide te maken door verkoop, een recht, dat zij vroeger ook bezat, maar waarvan ze tot dusver nog geen gebruik had gemaakt. Zij verkocht van 1831—'35 voor frs. 26.000.000 en van 1835—'40 nog voor frs. 11.000.000. En 't is van dien tijd af, dat de Société Générale een steeds belangrijker rol is gaan spelen. Het jaar 1835 mag wel beschouwd worden als het beginpunt harer reeds dikwijls beschreven en in andere landen ten voorbeeld gestelde werkzaamheid ten aanzien van vestiging en financiering van commercieele ondernemingen. Van 1835—'62 nam zij deel in niet minder dan 62 vennootschapsondernemingen: 6 banken, 14 transportondernemingen, waaronder 9 spoorweg-, 3 kanaal- en 3 stoomvaartondernemingen, 10 metaaltechnische ondernemingen (ijzer en zink), 4 constructie- en bouwondernemingen en 7 andere, waaronder glas, wol, papier enz. Onderstaande cijfers geven aan hoe het bezit aan publieke fondsen in die periode afneemt, terwijl dat aan obligaties en aandelen in commercieele ondernemingen aangroeit. In 1860 bereikt het eerste een minimum, terwijl het dan weer stijgt om echter steeds veel lager te blijven dan het tweede. Vooral sedert 1900 namen de belangen der Société bij industriële ondernemingen sterk in om-

vang toe. Intusschen was in de laatste jaren voor den oorlog aan deze steeds voortgaande stijging een einde gekomen.

	Publieke Fondsen.	Aandeelen en Obligaties van comm. ondernemingen.
1835.....	frs. 24.100.000	frs. 3.700.000
1840.....	„ 27.900.000	„ 38.600.000
1850.....	„ 18.800.000	„ 54.800.000
1860.....	„ 2.000.000	„ 85.200.000
1870.....	„ 1)	„ 70.900.000
1880.....	„ 1)	„ 85.200.000
1890.....	„ 1)	„ 96.100.000
1900.....	„ 1)	„ 115.700.000
1910.....	„ 78.300.000	„ 185.500.000
1911.....	„ 80.100.000	„ 194.800.000
1912.....	„ 79.200.000	„ 206.700.000
1913.....	„ 63.100.000	„ 201.800.000
1914.....	„ 61.900.000	„ 201.400.000
1915.....	„ 66.500.000	„ 200.800.000
1916.....	„ 54.800.000	„ 193.600.000

Tot den oorlog plachten de verslagen der maatschappij geregeld gedetailleerde overzichten te bevatten van het effectenbezit. De groep „Fonds publics” werd hierbij gesplitst in twee onderverdelingen: „Fonds publics nationaux” en „Fonds publics étrangers”. De eerste vertegenwoordigden in 1913, het laatste jaar, waarover cijfers zijn verstrekt, een bedrag van frs. 52.534.660 (waarvan de „Dette Congolaise” ruim 26½ miljoen en de „Dette Belge” ruim 10 miljoen), de tweede een bedrag van frs. 5.433.500 (waarvan de Engelsche Consols ruim 3½ miljoen). De obligatiën en aandelen in maatschappijen worden voorts afzonderlijk opgegeven. Volgens het verslag over 1913:

	Frs.	Frs.
Publieke fondsen:		
„Fonds publics nationaux”.....	52.534.660	
„Fonds publics étrangers”.....	5.433.500	
		57.968.160
Obligatiën:		
Transportondernemingen.....	1.329.950	
Credietinstellingen.....	1.800.000	
Mijen in de Belgische Congo...	6.650.000	
Diversen.....	5.825.000	
		15.604.950
Aandeelen:		
Transportondernemingen.....	35.173.863	
Kolenmijnondernemingen....	30.824.700	
Ondernem. der metaalindustrie	19.860.000	
Ondernem. in onroer. goederen	3.564.000	
Credietinstellingen.....	77.944.250	
Mijen in de Belgische Congo..	6.150.850	
Diversen.....	12.714.000	
		186.231.663
Totaal.....		259.804.773

Het is bekend, dat de Société Générale steeds met de grootste voorzichtigheid haar effecten waardeert. Het cijfer frs. 259.804.773 is ruim frs. 100.000.000 lager dan het zou bedragen hebben volgens den beurskoers van 31 December 1913. Speciale vermelding verdienen de volgende ondernemingen, waarin de bank voor zeer groote bedragen geïnteresseerd is:

	Frs.
„Union minière du Haut-Katanga” (Congo)....	6.650.000
„Société des Charbonnages de Monceau-Fontaine”	7.260.000
„Banque de l'Union Parisienne”.....	9.000.000
„Compagnie générale de Chemins de fer Secondaires”	10.366.125
„Banque d'Anvers”.....	12.500.000
„Société Métallurgique Russo-Belge”.....	15.900.000

Zoo was de toestand einde 1913. Toen brak de catastrofe over België los en bracht ontreddeering in het economisch en financieel leven. Het verslag over het dienstjaar 1914 getuigt van welke betekenis dit was voor de Société Générale. Isolering van hare buitenlandsche ondernemingen, vernieling of paralyseering van hare binnenlandsche, waren de eerste gevolgen

1) Daar de publicaties der bank voor de jaren 1870—1900 niet in mijn bezit zijn en de over de Société Générale bestaande literatuur, voor zoover ik heb kunnen nagaan, deze cijfers niet geeft, is het mij onmogelijk bedoelde cijfers hier aan te geven.

van het ontbranden van den oorlog. Duidelijk spreekt deze omstandigheid uit den dividendpost op de winst- en verliesrekening. Ontvangen werd in 1913 frs. 12.129.413,80, in 1914 frs. 10.168.801,01 en in 1915 slechts frs. 3.649.282,38. Doch de bank heeft zich gedurende de lange jaren van haar bestaan op te vaste basis gegrondvest, dan dat de ramp voor haar ondergang zou ten gevolge hebben.

De verslagen over 1914/16 bewijzen, dat zij te midden der crisis begrepen heeft, welke rol zij spelen kon ten voordeele van de Belgische natie. Terwijl duizenden Belgen een onderkomen en steun vonden in Nederland, bleef de Société Générale haar taak in het veroverde land vervullen, financiële beschermster van de industrieële, van de arbeidersbevolking, van steden en provinciën.

Wanneer in een land allengs een toenemend deel van de industrie bij gebrek aan grondstoffen komt stil te liggen, wanneer zijne installaties geheel of gedeeltelijk worden vernietigd; wanneer zijne arbeiders tot werkeloosheid gedwongen zijn; wanneer talrijke ondernemers het in hunne zaken gestoken kapitaal renteloos zien wegteren en steeds zwaardere lasten op zich voelen drukken; wanneer de burger, zonder betrekking geworden, zijne met jarenlange vlijt bijeen-gespaarde fondsen een voor een moet verkoopen om te kunnen leven; wanneer maandelijks nieuwe en zwaardere geldelijke offers van stad en lande geëischt worden; wanneer de centrale bank met haar goud het land verlaat, dan hoeft het geen betoog, dat zulk een land zeer zware tijden doormaakt.

Aldus was de toestand in België en nog veel ernstiger zouden de gevolgen zijn geweest, indien de Société Générale hare hulp niet had verleend, en op economisch en op financieel gebied. Het rapport van het College van Commissarissen over 1914 bevat de volgende zinsnede: „Avec une vaillance et une énergie infatigables, la Direction s'est efforcée d'épargner à la Belgique une catastrophe financière; elle a aussi largement contribué à sauver le pays de la famine. Elle a prêté généreusement son concours à tous les organismes philanthropiques dont les circonstances ont amené la création.”

Dit werd haar gedragslijn voor de volgende jaren.

Door deze drie punten van haar program in de mate der mogelijkheid te verwezenlijken, is ze aan al de ellende, waaraan België ten prooi zou vallen, een heel eind tegemoet gekomen. Door de hulp, verleend aan hare belangrijke industrieële en commerciële cliënteel, 't zij door voorschotten, 't zij door het plaatsen van obligatiën en papier op korten termijn, werd het deze mogelijk installaties in stand te houden en het talrijke personeel bezigheid te verstrekken. Ook rechtstreeks is de Société Générale de arbeidende klasse ter hulp gekomen door een groote uitbreiding te geven aan hare beleeningoperaties, en door de formaliteiten te vereenvoudigen, verbonden aan het verkrijgen van kleine voorschotten, die moesten dienen om in de voedingsbehoeften te voorzien. Deze voorschotten waren einde 1915 9000 in getal en vertegenwoordigden een som van ruim frs. 11.000.000. Zes duizend daarvan bedroegen gemiddeld frs. 250. Einde 1916 was het getal tot ruim 12.000 gestegen, een kapitaal van frs. 15.000.000 vertegenwoordigende.

Het beste wat de Société Générale op het gebied van sociale hulp heeft gedaan, is wel hare medewerking tot het stichten van het „Comité Nationale de secours et d'Alimentation”, dank zij hetwelk de dreigende voedingsmoeilijkheden aanmerkelijk werden getemperd. De bank heeft gratis aan dit Comité lokalen en personeel afgestaan. Daarenboven heeft zij haar geldelijke steun niet onthouden.

Voorts zij nog vermeld de belangrijke rol, die zij gespeeld heeft in het oprichten van de „Société Coopérative d'Avances et de Prêts”, „l'Auxiliaire des Sociétés d'habitations ouvrières”, „la Caisse Nationale de Prêts agricoles” en „la Société Coopérative de Prêts Fonciers.”

Terwijl zij evenzeer belangrijke credieten verstrekt heeft aan de plaatsen van het bezette gedeelte van Noord-Frankrijk, om haar te helpen de moeilijkheden in de voorziening van voedsel en brandstoffen te overwinnen. Verder heeft zij haren bijstand verleend aan de andere steuncomité's, de „coopératives d'alimentation” enz., die aan alle klassen der Belgische maatschappij ten goede zijn gekomen.

Ook in de door den vijand geëischte geldelijke offers heeft de Société Générale haar deel gehad. Bij de tweede oorlogsschatting van 480 miljoen werd van haar 55 miljoen geëischt en in de derde van 300 miljoen, 38 miljoen. Daarenboven heeft zij menigmaal de steden geholpen in het betalen van de boeten en schattingen, welke, indien men ze rechtstreeks in haar geheel van de schatplichtigen had ingevorderd, ruïneërend op dezen zou hebben gewerkt.

Eindelijk moet er nog gewezen worden op een gebied van het hoogste belang, waarop de Société Générale zich verdienstelijk heeft gemaakt, n.l. op dat van het circulatiewezen. Men weet, dat de Banque nationale haar goudvoorraad naar Londen heeft overgeplaatst, waarna de Deutsche overheid haar het recht als circulatiebank te fungeeren heeft ontzegd. De Société Générale heeft toen de verzorging van de circulatie op zich genomen. Een „Département d'Emission” werd aan de bank ingericht, afzonderlijk geadministreerd en geheel los van de bank zelf. De Banque nationale heeft zich verbonden om na den oorlog activa en passiva geheel over te nemen, terwijl thans ook reeds alles geschiedt voor rekening van de Nationale Bank. In de verslagen over 1915 en 1916 vinden we de balans en de winst- en verliesrekening. De lezers van dit blad hebben den gang van zaken van deze instelling kunnen volgen in den wekelijkschen staat, die van de Société Générale gegeven wordt, weshalve er hier niet verder behoeft te worden op ingegaan. Alleen zij de eigenaardigheid vermeld, dat het woord „metaal” in de eerste kolom in zich vereenigt circa frs. 1.000.000 in goud, circa frs. 2.000.000 aan Belgische munten en circa frs. 26.000.000 aan Deutsche munten. Zoodat de dekking der in omloop zijnde bankbiljetten, naast het tegoed in het buitenland, bijna uitsluitend bestaat uit Deutsche munt. Voorts moge nog vermeld zijn, dat het Département d'Emission het boekjaar 1915 sloot met een nadeelig saldo van frs. 62.655, terwijl het over 1916 een winst van frs. 9.400.000 mocht boeken. De creditpost „Interêts de Prêts” steeg met bijna 1½ miljoen.

Wat ten slotte de innerlijke positie der bank betreft, kan men kort zijn. In hoeverre de oorlog hare soliditeit heeft aangetast zal slechts na den oorlog duidelijk worden, als de mogelijkheid bestaat van eene nauwkeurigere raming der geleden verliezen en de toestand der ondernemingen beter zal kunnen worden overzien. Daar echter de bank haar effecten steeds waardeerde voor een bedrag, dat omtrent 100 miljoen lager was dan de beurskoers, is het te verwachten, dat de ontkenning niet fataal zal uitvallen. Die hoop wordt door de directie dan ook uitgedrukt in haar laatste rapport.

Bovendien is de in den oorlog gevolgde dividendpolitiek zeer soliede. Over 1914 is naast de 5 pCt., die den aandeelhouders in de eerste plaats toekomt geen dividend uitgekeerd, maar een bedrag van 6 miljoen frs. als Fonds de prévision temporaire terzijde gelegd. Aan dit fonds is in de beide volgende jaren telkenmale een bedrag van 1,5 miljoen frs. ontleend om, niettegenstaande de zoo gedaalde inkomsten uit industrieële fondsen, in het bezit der Société, toch nog een super-dividend van frs. 100 per aandeel uit te keeren, wat met bijna 10 pCt. overeenkomt. De aandelen toch, welke waarde nog steeds in den Hollandschen gulden is uitgedrukt, zijn van f 500. Het laatste super-dividend voor den oorlog bedroeg frs. 235.

Ten slotte nog enkele cijfers, aan de laatste balansen ontleend, waarin zich de oorlogsinvloed weerpiegelt.

De loopende rekeningen met de industriële en andere ondernemingen, waarmede de Société in relatie staat, wezen in 1913 alle tezamen genomen een credit-saldo bij de Société van ruim 14 miljoen frs. Eind 1914 was dit saldo tot enkele honderd duizenden francs gedaald, eind 1915 stonden de ondernemingen te samen reeds voor 16 miljoen frs. in het krijt, welk bedrag eind 1916 tot 34 miljoen frs. was gestegen.

Overigens doet in België als elders de vermindering der loopende voorraden, gepaard aan den verderen invloed van den oorlog, het liquide kapitaal tijdelijk toenemen. Uit den depositopost blijkt zulks. Eind 1913 bedroegen deze ruim 142 miljoen frs., eind 1914 213 miljoen, eind 1915 348 miljoen en eind 1916 382 miljoen.

F. C.

DE INFLATIE EN DE PRIJZEN.

Een bewijs vóór de buitengewone belangstelling, welke in den laatsten tijd het inflatie-vraagstuk ten deel valt, is wel het uitgebreide debat, dat eene verhandeling dezer kwestie door Professor Shield Nicholson van de Universiteit van Edinburg en van de Britsche Academie uitlokte in het Koninklijk Statistisch Genootschap, een debat, dat gedurende twee achtereenvolgende zittingen heeft voortgeduurd, iets wat geheel in strijd is met de gebruiken van dat lichaam. In het nummer van 20 October j.l. van de „Economiste français” wijdt A. Raffalovich een artikel aan de beschouwingen van Professor Nicholson en leidt deze in met eenige opmerkingen, welke doen zien, dat ook Raffalovich zich niet schaart aan de zijde van wat hij noemt de „professionnels”, de beroeps-economen, die bij het zoeken naar de oorzaken van de algemeene stijging der prijzen het voornaamste element, den oorlogstoestand, met al zijn gevolgen, over het hoofd zien.

Op de vraag, welke de oorzaken zijn van de prijsstijging, een der meest tastbare oorlogsverschijnselen, zegt schrijver, dat men volstrekt geen economist behoeft te zijn om op te merken, dat die oorzaken talrijk zijn en dat zij op elkander inwerken. De oorlog heeft een geheel buitengewone vraag doen ontstaan naar een zeker aantal artikelen noodig voor de krijgsuitrusting: wapens, munitie, kleederen, schoeisel, transportmiddelen en voor het levensonderhoud van de legers en van de burgerlijke bevolking. De mobilisatie heeft een deel van werkkrachten weggenomen en ze deels ook van het gewone werk afgehaald.

Hij wijst verder op de hooge kosten van aanvulling der voorraden door beperking van de bronnen en van de transportmiddelen, voornamelijk van de schepen, welke deels voor vervoer van troepen en oorlogsmateriaal in beslag genomen en ook voor een deel vernietigd werden. Daarbij komt nog de schrik van het publiek voor de overheidsmaatregelen voor de levensmiddelen-voorziening, welke den aanvoer van eetwaren ter markt niet prikkelt. Vergeet niet, zegt de schrijver, dat de concentratie van honderd duizenden menschen aan het front de normale verdeling van goederen in de war brengt. Het aanbod van werkkrachten is verminderd, de vraag er naar is des te grooter geworden. Hunne diensten worden nominaal duurder betaald, omdat de koopkracht van het geld is verminderd.

Dit zijn enkele voor de hand liggende oorzaken van de duurte, welke Raffalovich aangeeft als te vinden, hetzij bij de goederen zelve, hetzij voortspruitend uit de moeilijkheden van transport en verdeling. Hij wijst verder op den terugslag van de fiscale maatregelen en op de ontzaglijke uitgaven, welke de oorlog heeft opgelegd aan de Staten, die daarin hebben voorzien door leeningen, crediet-operaties en door uitgifte van papieren geld. In de neutrale landen, die rechtstreeks en zijdelings van den oorlog te lijden hebben, heeft met een toevloeiing van kapitaal een invoer van goud plaats gevonden, welke de circulatiebanken in Nederland, Scandinavië en Spanje heeft doen opschrikken.

Er schijnen nu geen geheimzinnige en raadselach-

tige oorzaken te zijn, zegt Raffalovich verder, van het inflatie-verschijnsel en van de prijsstijging. De beroeps-economen echter, die gewoon zijn de factoren uit te pluizen, welke door samenwerking of door op elkander in te werken de prijsstijging of daling vormen, die economen sloven zich uit om dit verschijnsel van zijn voornaamste element los te maken, het element, dat een beslissenden invloed heeft.

Zij spreken gaarne van inflatie, van uitzetting van den geldvoorraad en van het crediet, als zijnde dit het element. Zij vragen zich af, of de onmiskenbare vermeerdering van ruilmiddelen, de prijsstijging is voorafgegaan, dan wel op deze gevolgd is, of zij die stijging in beweging gebracht heeft of wel dat omgekeerd de prijsstijging de vermeerdering van ruilmiddelen heeft noodzakelijk gemaakt om de handelstransacties af te wikkelen, welke op hooger prijsniveau en meer tegen contante betaling werden afgesloten.

Na deze inleidende opmerkingen bespreekt Raffalovich de beschouwingen van Prof. Nicholson, die de inflatie definieert als een abnormale vermeerdering van het geld.

Die abnormale vermeerdering heeft in Engeland op verschillende wijzen plaats gevonden. Kort na de oorlogsverklaring heeft een wet van 6 Augustus 1914 aan postwissels tijdelijk het karakter gegeven van wettelijk betaalmiddel. Van 4—20 Augustus 1914 werden 13 miljoen postwissels afgegeven ter waarde van £ 4,6 miljoen, tegen 5 miljoen ad £ 2 miljoen in dezelfde periode van 1913. Deze wet werd opgeheven 3 Februari 1915.

De zilveeraanmunting is sedert den oorlog aanmerkelijk gestegen. Van Augustus 1914 tot April 1917 werd voor £ 21.232.820 aan zilvergeld aangemunt en ingetrokken aan versleten stukken £ 326.697, eene vermeerdering derhalve van £ 20.906.123, d.i. zeventien maal zooveel als in de voorafgaande 7 maanden. In 1915 en 1916 waren de aanmuntingen het achtvoud van die der vier jaren aan den oorlog voorafgaande.

Vooral de uitgifte Treasury-Notes heeft medegewerkt om de inflatie te doen ontstaan. Deze Notes in coupures van £ 1 en van 10 sh. uitgegeven, dienden om het goud in de circulatie te vervangen.

Aan het einde van 1914 stond er van dit klein papier uit £ 38,5 miljoen, van 1915 £ 103,1 miljoen, van 1916 £ 150 miljoen. Ofschoon de Treasury-Notes theoretisch als goud figureeren, heeft dat bedrag der uitgifte, dat van het goud als tegenwaarde ter zijde gelegd, n.l. £ 28 miljoen, ver achter zich gelaten. Men kan dus zeggen, dat meer dan £ 100 miljoen uit dezen hoofde aan de circulatie is toegevoegd.

Opmerkelijke cijferes ontleent Raffalovich aan Nicholson betreffende het voornaamste betaalmiddel in Engeland, de chèque. In Londen werd in 1913 gecleard £ 16.400 miljoen. Dit cijfer was voor 1914 £ 3.400 miljoen, voor 1915 £ 1.913 miljoen en voor 1916 £ 1.100 miljoen. Een zeer belangrijke vermindering derhalve. Deze vermindering, samenhangende met de inkrumping der beurs-affaires, met het verdwijnen van de buitenlandse leeningen op de Engelsche geldmarkt, treft voornamelijk Londen, want in de provincie zijn de clearing-cijfers gedurende den oorlog vooruitgegaan en wel tot vijfmaal het gemiddelde van vóór den oorlog. Van de cijfers van 1913 en 1914, welke eene vermeerdering aantoonen van £ 1.104 tot £ 1.290 miljoen, dus van £ 186 miljoen. Aan de hand van de index-nummers van de „Economist” constateert Prof. Nicholson eene algemeene prijsstijging der goederen, die in het laatste kwartaal van 1914 definitief is aangevangen. In December is dit nummer 165 tegen 127 in Dec. 1914; het stijgt tot 222 in December 1916 en tot 224 in April 1917. De prijsstijging in den détailhandel is nog belangrijker dan die in den groothandel, ze strekt zich tot alle artikelen uit, met uitzondering misschien van volbloed paarden. De stijging van de salarissen is een vaststaand feit. Daarenboven moet men rekening houden met de duurte-toeslagen en met de personen, die vroeger geen be-

trekking hadden en thans in de industrie werkzaam zijn tegen belooning.

Wat is nu het verband tusschen deze abnormale prijsstijging en de abnormale vermeerdering der betalingsmiddelen? Prof. Nicholson is van meening, dat men niet kan volstaan met een beroep op de zuivere quantiteits-theorie, die de prijsstijging vastkoppelt aan de inflatie. In welke mate werkt de belemmering van de voedselvoorziening, terwijl de vraag nog dringender is? De prijsstijging ging aan de uitgifte van talrijker betalingsmiddelen vooraf en motiveerde die, noodig als zij was voor het verhandelen van de hooger geprijsde goederen. Van den anderen kant stuit men op speciale omstandigheden, waarin de toevloeiing van het zilver in de 16e eeuw, van het goud in de 19de eeuw de stijging zou verscherpt hebben, om niet te spreken van de uitgifte van de biljetten van de Bank van Law en van de assignaten van de Fransche revolutie.

Prof. Nicholson komt tot de conclusie, dat in Engeland de prijsstijging in de twee eerste oorlogsjaren achtergebleven is bij de vermeerdering van de geldmiddelen. De geldinflatie is voortgekomen uit de ontzaglijke ontwikkeling van het staatscrediet, dat geen doel kon treffen zonder omgezet te worden in betalingsmiddelen. De banksaldi zijn niet gevormd door de gespaarde gelden, maar door verhooging van de voorschotten. Indien de geldinflatie blijft voortduren, zullen ook de prijzen blijven stijgen.

Raffalovich stelt zich voor in een volgend artikel zijn studie voort te zetten. Wellicht dat hij de conclusies van Prof. Nicholson dan aan zijne beschouwingen zal toetsen.

Mr. L. F. A. M. v. O.

ARGENTINIE.

Aan het belangrijke Verslag over het derde boekjaar (1916—1917) van de Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika, ontleenen wij de volgende gedeelten van een overzicht over den economischen toestand in opgemeld land.

Het is zeer moeilijk te voorspellen, hoe verder het verloop van den handel van Argentinië zal zijn, zelfs al zouden de internationale verwickelingen de Argentijnsche Republiek niet in den wereldoorlog meeslepen. Het valt niet te ontkennen, dat de schaarschte aan scheepsruimte zich steeds meer over de geheele wereld zal doen gevoelen, en ook de handel met Noord-Amerika, dat op groote schaal als kooper van de Argentijnsche uitvoerproducten optrad en zodoende een belangrijk deel van den export tot zich heeft getrokken, den terugslag daarvan zal ondervinden, evenals de handel met Europa daardoor meer en meer verlamd is. Hiertegenover staat echter als een feit, dat Argentinië voorloopig niet te vreezen heeft, dat het voor zijne voortbrengselen van landbouw en veeteelt geen afnemers zal vinden, daar de oorlogvoerende naties de Argentijnsche producten onmogelijk kunnen ontberen en het dus te verwachten is, dat men niets zal verzuimen om te trachten ze tegen elken prijs te betrekken.

Tot nu toe wijst de handelsbalans van Argentinië met het buitenland, niettegenstaande de ongunstige factoren (schaarschte aan scheepsruimte) en nog daarbij gevoegd de nadeelige gevolgen van de langdurige droogte in 1916, een voordeelig saldo aan, doordat het minder uitgevoerde kwantum ruimschoots werd gecompenseerd door de hoogere waarde van de producten.

De Argentijnsche Republiek met hare onmetelijke, ten deele onontgonnen gronden en hare nog onaangesproken bronnen van productie van allerlei aard, heeft reden te over om met het grootste vertrouwen de ontwikkeling van het economisch leven tegemoet te zien, eene ontwikkeling, welke slechts zou kunnen worden belemmerd door stoornissen en invloeden, voortspruitende uit internationale verwickelingen.

Zooals vanzelf spreekt, vragen de verschillende economische en andere problemen, Argentinië's eigen politiek betreffend, zoowel als de terugslag van den

grooten oorlog op 's lands handel en economie, de voortdurende aandacht van de Regeering.

Gesproken uit eene politieke fractie, die sedert jaren tegen elk voorheen heerschend regime in oppositie was, is het verklaarbaar, dat de door de nieuwe Regeering ingediende voorstellen tot verbetering van economische en financiële toestanden, bij de Kamers, waarvan de meerderheid nog uit aanhangers van vorige invloedrijke partijen bestond, op tegenstand stuitten.

Het meerendeel der bevolking echter waardeert de ernstige bedoelingen van den nieuwen President, Dr. Hipolito Irigoyen, die, sedert hij de teugels van het nieuwe bewind overnam, eene merkbare verbetering in aangelegenheden van economischen en staatkundigen aard aangebracht heeft.

De gedurende het afgelopen boekjaar door de Banken gepubliceerde balansstaten geven een juist beeld van de geldmarkt, en toonen aan hoe ruim bij het sluiten van het jaar (30 Juni 1917) het geld was, hetgeen zich weerspiegelt in de rekeningen „Gedeponeerde Gelden” en „Kasvoorraden”. Beide staan niet in verhouding tot de bedragen, uitgezet in crediet- en disconto-operaties. Sedert 30 Juni 1914, d.w.z. een maand vóór het uitbreken van den oorlog, is de rekening Gedeponeerde Gelden toegenomen met meer dan 400 miljoen pesos papier, en die der „Kasvoorraden” met meer dan 200 miljoen, zoodat de banken gezamenlijk ongeveer 64 pCt. van het geëmitteerde papiergeld in kas hebben. Daarentegen is de rekening „Disconto's en voorschotten” in plaats van te vermeerdere, en na in 1915 het laagste cijfer aan te wijzen, op 30 Juni 1917 ongeveer 13 miljoen pesos papier minder dan op gelijken datum 1914. Deze vermindering zou nog grootere proporties aanwijzen, wanneer de Banken er niet toe waren overgegaan aan de Regeering op korten termijn voorschotten te verstrekken, tot een gezamenlijk bedrag van thans nog uitstaande \$ 200 miljoen papier. Daarenboven is het Landbouwwarrant-systeem in December 1914 in werking getreden, waardoor de gelegenheid werd opengesteld geld tegen landbouwonderpand te plaatsen. Uit dien hoofde hebben de banken ongeveer \$ 100 miljoen papier verstrekt. De opeenhooping valt het meest te bespeuren bij de Nationale Bank; hare Deposito-rekening bedraagt ongeveer de helft van de totaal bij de banken gedeponeerde gelden, zoodat haar kasvoorraad op 31 Mei 1917 in verhouding tot hare deposito-rekening, een percentage van 54,8 aanwijst. Bij de overige banken is deze verhouding op gelijken datum om en nabij de 35 pCt. Door dezen overvloed van vlottend kapitaal en ontstentenis van credietbehoeften heeft de rentevoet voor disconto's en credieten gefluctueerd tusschen de 5 en 7 pCt., hetgeen natuurlijk niet in verhouding staat met vorige jaren.

De daling, die de wisselkoersen op het buitenland, met uitzondering van die op Spanje en Zwitserland, als gevolg van de voordeelige saldi van Argentinië's handelsbalans, ten gunste van Argentinië hebben ondervonden, hield ook in het afgelopen financiële jaar aan; bij tijden waren de fluctuaties zeer belangrijk. De Gulden, na in Januari 1917, het tijdperk van den meesten uitvoer naar Holland, op 2,48 gestaan te hebben, is sedert teruggelopen tot 2,39. De U.S. Dollar is, in tegenstelling met vorige jaren, gedurende het grootste gedeelte van het jaar beneden de pariteit van 103,6 gebleven, waardoor de banken in staat gesteld werden, belangrijke partijen goud voor Uruguay en Argentinië uit Noord-Amerika te betrekken. Men berekent de hoeveelheid goud, in Buenos Aires aangebracht, op ongeveer 35 miljoen U.S. Dollars. Het Pond-Sterling noteerde het laagst in December 1916, t.w. 51½ d., of wel met een disagio van 7 pCt. In dezelfde maand stond de koers op Parijs genoteerd op 5,96, gelijkstaande met een disagio van 20 pCt., in vergelijking met vóór den oorlog. Deze lage koersstand is door vele houders van hypotheeken, afgesloten in francs, te baat genomen om die op voordeelige wijze af te lossen. De Lire zag in Maart j.l. haar laagsten stand, n.l. 7,76, of wel een disagio van ongeveer

55 pCt. De Peseta heeft zich in koers zeer verbeterd, daar Spanje, wegens zijn steeds toenemenden belangrijken uitvoer naar Argentinië, hier thans sterk credit staat.

Op 30 Juni j.l. waren in omloop \$ 520.637.975 nominaal Cedulas, hetgeen een beeld geeft van de belangrijkheid van de officiële Nationale Hypotheekbank. In den loop van het tweede halfjaar van 1916 is de Bank begonnen met het uitreiken van Cedulas 2de Serie (Wet 2 No. 9155), waarvan de uitgifte door de Regeering was gesanctionneerd, aanvankelijk tot een bedrag van 30 miljoen papier, en later, wegens de groote vraag voor hypothecair credit, verhoogd tot 50 miljoen. Den 30sten Juni 1917 waren daarvan in totaal uitgegeven \$ 26.141.700 Pesos nominaal. De plaatsing daarvan ter beurze geschiedde blijkens de hooge noteringen met volkomen succes, evenals die der Cedulas in het algemeen.

Sedert het in werking treden van het Landbouw-warrant-systeem, t.w. December 1914 tot den 31sten Mei 1917 werden ingeschreven 22.850 leeningen, ter gezamenlijke waarde van \$ 231.374.576 en zijn afgelost 7574 leeningen voor tezamen \$ 97.681.565, zoodat de hulp, door de Banken op deze wijze den landbouw geboden, een bedrag van per saldo 130 miljoen pesos papier vertegenwoordigt.

De op 31 December 1916 uitstaande *nationale schuld* beliep \$ 1.242.484.830,25, de dienst daarvan werd behoorlijk verzorgd. Gedurende de verstreken eerste 9 maanden van haar bewind heeft de nieuwe Regeering verscheidene op korten termijn in het buitenland geplaatste leeningen afgelost, ten deele door het aangaan van nieuwe binnenlandsche leeningen, zoodat de vlottende — buitenlandsche en binnenlandsche — schuld thans in ronde cijfers als volgt is samengesteld:

In het buitenland:

National City Bank, New York, U.S.	\$ 11.200.000
vervaltijd Sept. 1917.	
Guaranty Trust Co., „ „	15.000.000
vervaltijd Oct. 1917.	
National City Bank, „ „	5.000.000
vervaltijd Dec. 1917.	

Totaal U.S. \$ 31.200.000
of ongeveer: Pesos 73.000.000

Ter plaatse:

Schatkistwissels, gedisconteerd bij de banken	143.450.000
Voorschotten op staatsfondsen	57.950.000
Blanco credit bij de Nat. Bank	25.600.000
Bonos Puerto Belgrano	9.000.000
Wissels, uitgeschreven ter betaling van zaadgranen	16.000.000
Loopende schulden	26.000.000
	\$ 351.000.000

Dit bedrag, waarbij nog gevoegd moet worden eene in Mei 1920 vervallende leening van \$ 116 miljoen, komt ongeveer overeen met de tekorten van vorige jaren, die niet door de gewone inkomsten konden worden gedekt. Zoowel de vorige Regeering als de tegenwoordige hebben in door haar ingediende begrotingen alle mogelijke bezuinigingen in acht genomen, doch konden den aanwas van de vlottende schuld niet tegengaan. En ook zou het bedrag daarvan niet zoo gestegen zijn, wanneer tengevolge van den oorlog de invoerrechten, door den sterk verminderden import, niet tot ongeveer de helft waren teruggelopen: Deze achteruitgang kan over de laatste 3 jaren en de eerste helft van 1917 berekend worden op ongeveer \$ 150 miljoen goud (gelijk aan \$ 340.000.000 papier); de invoerrechten waren in miljoenen goud als volgt: in 1913 \$ 99, in 1914 \$ 60,6, in 1915 \$ 49,5, in 1916 \$ 53,6.

Het belangrijk voordeel van de handelsbalans over 1916 toont opnieuw aan, hoe niettegenstaande de groote bezwaren, aan het overzeesch verkeer verbonden, de Argentijnsche producten op de wereldmarkt gezocht zijn. Vooral voor de in den oorlog betrokken landen zijn dé voortbrengselen van den

Argentijnschen landbouw en veeteelt, waaruit de export in hoofdzaak bestaat, onmisbaar. Het resultaat over 1916 zou nog belangrijker geweest zijn, wanneer de oogsten beter geslaagd en de prijzen gedurende de maanden Mei tot October niet zoo laag geweest waren.

In het bijzonder is het verkeer met Noord-Amerika beduidend toegenomen, en neemt dit land thans de eerste plaats in wat betreft den import en de tweede, wat betreft den export uit Argentinië.

LEVENS MIDDELEN PRIJZEN TE AMSTERDAM.

Het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam heeft onlangs als No. 50 der Statistische Mededeelingen onder den titel: Kleinhandelsprijzen van Levensbehoefden, eene berekening van index-cijfers voor de prijzen der levensmiddelen te Amsterdam uitgegeven. Getracht is voor zoover mogelijk de bekende bezwaren van ongelijkwaardigheid in betekenis der geregistreerde goederensoorten, alsmede de gebeurlijkheid van supprimeering, door tijdelijke invloeden, van diverse artikelen in het algemeen gebruik, te ondervangen, ten eerste door beperking van het aantal posten, ten tweede door toepassing van de verhouding welke bij kleine inkomens bestaat tusschen de uitgaven voor de in de berekening opgenomen artikelen en de totale uitgaven voor levensmiddelen (coëfficiëntrekening). Hiervoor is gebruik gemaakt van den staat van uitgaven van 8 ambtenaarsgezinnen, in den tijd van 1 October 1915 tot 30 September 1916, voorkomende in het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek van 30 November 1916, welke uitgaven voor het geheele jaar afwisselen van f 858,91 tot f 1702,60%. Andere gegevens waren niet beschikbaar. Gevonden werden de volgende coëfficiënten.

Brood, beschuit en koek	18,16 %
Andere meelspijzen (boonen, erwten en grutterswaren)	3,23 %
Melk en kaas	15,18 %
Vleesch en eieren	29,70 %
Vetwaren (boter, margarine, vet, olie)	18,25 %
Kruidenierswaren en genotmiddelen (suiker, koffie, thee, cacao)	15,48 %
	100,— %

Bij toepassing van bovengenoemde procentverhouding op het gemiddeld index-cijfer verkreeg men het volgende resultaat: ¹⁾

	Bruto gemiddelde over:				
	1913	1914	1915	1916	Sept. 1917
Groep brood	100	106,5	121,0	115,5	154,0
„ andere meelspijzen en grutterswaren	100	103,3	126,5	150,8	146,2
Groep melk en kaas	100	106,7	118,0	116,7	141,3
„ vleesch	100	99,7	116,7	107	93,3
„ vetten	100	102	120,8	121,3	166,8
„ kruiden.waren en genotmiddelen	100	101,8	115,2	152,0	187,7
Bruto gemiddelde van alle artikelen	100	102,5	119,9	136,6	154,8
Netto gemiddelde van alle artikelen	100	102,8	124,2	121,0	141,4

Recapituleerende teekent het geschrift bij vorenstaande statistiek aan: „Het cijfer 141,4 geeft dus de prijsstijging sedert 1913 weer van 29 voornamelijk levensmiddelen in September 1917, met inachtneming van de plaats, welke die levensmiddelen in de uitgaven bij een gemiddeld gezin van het inkomen als bovenvermeld, innemen.

AANTEKENINGEN.

De Rijkspostspaarbank in 1916. — Het dezer dagen verschenen verslag over den dienst der Rijkspostspaarbank in 1916 vangt aan met de volgende beschouwing:

Bij de beoordeeling van de eindcijfers over het afgelopen jaar trekt in sterke mate de aandacht de toene-

¹⁾ N.B. De hier volgende cijfers zijn de laatstelijk gepubliceerde verbeterde.

ming van het saldo-tegoed der inleggers, met niet minder dan 17,7 miljoen, eene toeneming als nooit te voren plaats had. Daarbij dient echter onmiddellijk in het oog te worden gehouden, dat zulks minder een gevolg is van de vermeerdering van het bedrag der inlagen dan wel van het in verhouding tot de inlagen zeer lage bedrag der terugbetalingen.

Gelijke verschijnselen doen zich voor bij spaarbanken in het binnen- en buitenland. Dat zij veroorzaakt worden door de omstandigheden, welke een gevolg zijn van den oorlog, behoeft geen betoog, maar de conclusie is dan ook gerechtvaardigd, dat deze toeneming van het totaal-tegoed geen natuurlijke opbloei van de spaarbanken beteekent, m.a.w., dat er veel gelden ondergebracht zijn, welke in normale omstandigheden een andere belegging zouden gevonden hebben en dat dus rekening is te houden met de mogelijkheid, dat een goed deel dier gelden weer zal wegvloeien, zoodra de redenen voor het beleggen bij de spaarbanken opgehouden hebben te bestaan.

Het volgend staatje, uitgedrukt in duizenden guldens, geeft in de voornaamste cijfers een beeld van het bedrijf der Rijkspostspaarbank.

	1913	1914	1915	1916
Bedrag der inlagen ..	86.818	74.595	67.688	85.556
„ „ terugbet. . .	84.256	78.498	67.762 ¹⁾	72.800
Vershil	+ 2.502	- 3.904	- 73	+ 12.755
Tegoed der inleggers .	183.791	184.585	189.107	206.860
Aantal posten van inleg	2.147	1.748	1.540	1.839
Aantal posten van terugbetaling	1.146	1.257	994	984
Nieuwe boekjes	134	109	101	121
Afbetaalde boekjes ..	92	87	83	81
Aantal boekjes in omloop	1.649	1.671	1.690	1.730

¹⁾ Waarvan ongeveer 10 miljoen voor deelneming in de Staatsleening 1914.

De aandacht zij gevestigd op de omstandigheid, dat het gemiddeld tegoed per inlegger in 1916 gestegen is van f 111,89 tot f 119,56, een stijging, waarmede de zeer geleidelijke, een enkele maal zelfs afgebroken, vooruitgang van dat tegoed van 1881 af, op in het oog springende wijze wordt onderbroken, en waardoor het vermoeden versterkt wordt, dat veel geld is ondergebracht bij de Rijkspostspaarbank, wat slechts een tijdelijke belegging zoekt.

Nog zij opgemerkt, dat de Staatsleening 1916 en ook de Indische leening geen invloed van eenige beteekenis op de terugbetalingen hebben uitgeoefend.

Goudinzameling in Turkije. — Wij vertelden onlangs — No. 95, pag. 792 — iets van de Turksche oorlogsfinanciering. De *Economiste Européen* bevat de wellicht eenigszins aangedikte mededeeling, dat het papieren geld volkomen de metalen munt vervangen heeft, terwijl voor stukken van 2 piaster postzegels in omloop zijn. Hierop volgt in het genoemde tijdschrift een proclamatie, waarvan de tekst tusschen aanhalingsteekens geplaatst is. De proclamatie, welke door het geheele Turksche rijk verbreid zou zijn, beveelt de uitlevering van alle gouden munten en voorwerpen, in het land aanwezig, tegen betaling in papieren geld. „Een periode van 14 dagen — aldus leest men in de *E. E.* — wordt toegestaan. Na het verstrijken van dezen termijn zal al het goud, dat alsnog gevonden wordt, verbeurd verklaard en de nalatigen ter dood veroordeeld worden. Ook hij, die bij de betaling van een verkoop goud in ontvangst neemt, zal met den dood gestraft worden, evenzeer hij die de betaling doet.” Tot zoover de proclamatie. Maatregelen van zoo drastisch karakter ter samenschraping van de gele munitie waren ons nog niet bekend.

Oorlogsrariteit. — De *Economiste Européen*, gemeenlijk zoo goed op de hoogte der gebeurtenissen, brengt in het nummer van 21 September j.l. (No. 1333) — dat wij met veel vertraging ontvingen — een opzienbarend nieuwtje, waarvan hier te lande

zeer zeker met verbaasdheid zal worden kennis genomen. Het verrassende bericht luidt aldus:

„Les arrivages de bijoux et de pierres précieuses appartenant aux familles riches allemandes, et qui sont envoyés en Hollande pour être vendus ou mis en sûreté dans les banques, ont pris une telle extension, que le gouvernement hollandais a dû nommer des agents spéciaux pour surveiller ce commerce et qu'on a dû établir des coffres-forts dans les banques pour recevoir des dépôts.”

Wij weten niet waaruit de *E. E.* zijn kennis put — het bericht vermeldt geen bron — maar aan ingewijden is van deze gebeurtenissen hier niets bekend, inzonderheid van de ambtenaren, die ten deze eene speciale opdracht zouden hebben. Daargelaten de overdrijving, dat in bewaargeving van juweelen een zoo acuut tekort aan bergruimte zou doen ontstaan, is het een bekend feit, dat het bouwen van een kluis, onder de huidige omstandigheden, nagenoeg eene onmogelijkheid is. Het eenige, wat aan het bericht juist genoemd kan worden is, dat, zooals elders, de verschuivingen in de wisselkoersen ook tusschen Duitschland en Nederland sommige transacties doen ontstaan, die in gewone tijden vermoedelijk achterwege zouden zijn gebleven. Evenals de Noren gelden beleggen in de Nederlandische scheepvaart, — daar het disagio van den gulden hun die transactie vergemakkelijkt, — zoo zal een Duitscher gaarne tot verkoop van alles wat hij te missen heeft in neutrale landen overgaan daar het Markdisagio daarbij in zijn voordeel is. Het spreekt dus van zelf, dat hier te lande Duitsche juweelen te koop worden aangeboden. Maar alleen een journalist, die niet vrij is van oorlogspsychose, kan hierover schrijven, zooals de berichtgever van de *Economiste Européen* doet.

Coöperatie in Italië. — Blijkens de telling van 1916 bestaan er in Italië 7.429 coöperatieve vereenigingen, tegen 5.064 in 1910. Het hier volgend staatje geeft een gedetailleerd overzicht:

	1910	1916	Vershil
Verbruiks-coöperaties ..	1.756	2.408	+ 652
Productie- „ ..	1.879	3.022	+ 1.143
Bouw- „ ..	379	752	+ 373
Landbouw- „ ..	925	1.142	+ 217
Verzekerings- „ ..	125	105	- 20
Totaal	5.064	7.429	+ 2.365

Men ziet, dat, behalve in het assurantie-bedrijf, zich overal vermeerdering voordoet. Wij vinden vermeld, dat de bovengenoemde vereenigingen in 1916 werkten met een totaal-kapitaal van 118.817.841 lire, tegen 114.146.149 lire in 1910. Men is geneigd hieruit af te leiden, dat de kleine coöperatie, met name die in de industrie, uitbreiding vond. De netto-winsten zouden zich verleden jaar tot 11.236.722 lire verheven hebben. Lucratief is deze ondernemingsvorm in Italië dus wel.

De Kanaal-Vereeniging „De Geldersche Vallei” ¹⁾, gevestigd te Amersfoort, waarvan voorzitter is Mr. J. C. Graaf van Randwyck en secretaris de heer J. G. Sandbrink, heeft de volgende opwekking voor toetreding tot de Vereeniging verspreid:

„De vereeniging stelt zich ten doel het bevorderen van de totstandkoming van een doelmatig scheepvaartkanaal door de Geldersche Vallei, om zodoende te scheppen de kortste verbinding van Amsterdam met Waal, Boven-Rijn en Maas-Waalkanaal, en het verdere achterland met de Limburgsche kolenvelden. Buiten de groote commerciële en economische voordeelen, zou hiermede ook bereikt worden een afdoende verbetering, in het belang van den landbouw, der afwatering der Vallei.

Om genoemd doel te bereiken, is echter veel geld noodig, voornamelijk voor het doen van onderzoekingen, het maken, uitgeven en verspreiden van plannen met kostenraming, en ook voor het opwekken van verdere belangstelling. Alleen door algemeene, krachtige samenwerking kan dit alles bereikt worden.”

¹⁾ Men vergelijkte onze berichten op pag. 753 en 831 l. j.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Aardappelen. In bepaalde gevallen kan aan gemeentebesturen, met name van plattelandsgemeenten, op verzoek eene hoeveelheid aardappelen worden toegevoerd, voldoende voor het tijdvak van nu tot 22 April a.s.; van deze hoeveelheid kan dan door de inwoners voor wintervoorraad worden opgeslagen. Aangezien gebleken is, dat verschillende partijen klei-aardappelen nog niet voldoende „uitgezielt” zijn, zullen voorloopig aan de gemeenten niet anders dan zand- en veenaardappelen ter distributie worden toegezonden. De maximumprijs voor pootaardappelen der zeer vroege zomer-aardappelen, welke niet geschikt zijn voor winteropslag, is gesteld op f 10 per 100 K.G.

Aangezien het meermalen voorkomt, dat door rivier-venters (z.g. zoetelaars), groote partijen aardappelen frauduleus worden vervoerd is den burgemeesters verzocht aan dergelijke personen reeds verstrekte legitimatie-kaarten als aardappelhandelaar in te trekken.

Distributie van varkensvleesch. Het totaalverbruik in 1916 wordt geschat op 90 miljoen K.G. varkensvleesch. Het gemiddelde slachtgewicht der varkens bedraagt thans ten hoogste 60 K.G., zoodat voor een verbruik, gerekend naar de distributie over 1916, anderhalf miljoen varkens per jaar noodig zijn, of 30.000 stuks per week. Volgens de telling van 10 Augustus j.l. bedroeg het aantal varkens ruim 300.000, verdeeld over ongeveer 110.000 varkenshouders.

Boter. Volgens mededeeling van het B. M. V. heeft de botervoorziening in den a.s. winter geen zorg te baren. Voor verdere prijsverhooging van het artikel bestaat ook geen aanleiding.

Boekweit. Aan landbouwers wordt veroorloofd van eigen verbouwde boekweit voor eigen gebruik een hoeveelheid van 1 H.L. per gezin te behouden.

Verstrekking van goedkope klompen, schoenen en sajet. Blijkens mededeeling van het B. M. V. zal de distributie van klompen

deze maand plaats vinden; de benodigde bons zijn alle verzonden. De verzending der schoenenbons wordt voorbereid; behalve de bons zullen ook 60.000 paren schoenen, zijnde afgekeurde militaire schoenen, die in orde werden gemaakt, ter beschikking van de gemeentebesturen worden gesteld; de prijs dezer laatste zal ongeveer f 3 per paar bedragen. Met de aflevering der sajet is een begin gemaakt; de beschikbare voorraden laten slechts toe ongeveer een derde der aangevraagde hoeveelheden te verstrekken.

Prijzen van voederbieten, mangelwortelen, koolrapen, knollen en paardepeen. Voor het oogstjaar 1918 zullen de prijzen der genoemde artikelen belangrijk lager worden gesteld, dan zij thans zijn. De verbouw voor den handel zal hierdoor verminderen, doch voor de veehouders is dit geen bezwaar, daar vrijwel ieder voor de behoeften van eigen vee voedergewassen kan verbouwen, met name op gescheurd grasland.

Calcium-carbid. Eene regeling is getroffen, waardoor het mogelijk zal zijn aan houders van voertuigen of rijwielen, die geen kaarsen voor verlichting kunnen ontvangen, doch in het bezit zijn van een carbid-lantaarn, eene kleine hoeveelheid calcium-carbid voor verlichting te verstrekken. In zeer bijzondere gevallen zal ook een geringe toewijzing van carbid kunnen plaats vinden voor bijverlichting van particuliere woningen, die thans uitsluitend op petroleum zijn aangewezen.

Winstmarge. In verband met klachten, dat bij het vaststellen van maximumprijzen onvoldoende rekening is gehouden met de belangen van den handeldrijvenden middenstand, heeft de Minister van Landbouw zich bereid verklaard in overleg met de betrokken middenstandsorganisaties te trachten deze aangelegenheid meer afdoende te regelen.

Brandstoffen. Verboden is het vervoer van brandstoffen, tenzij daartoe uitdrukkelijk machtiging is verleend door den Directeur der Rijkskolendistributie, resp. door de Brandstoffencommissie. Onder brandstoffen wordt hout hier niet verstaan. De door de

MAANDCIJFERS.

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN JULI 1917.

(Ontleend aan de „Ingenieur“.)

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			1917.	1916.
Maatsch. tot Exploitatie van Staatsspoorwegen	f 2.464.514,—	f 2.589.614,—	f 5.179.511,—	f 4.806.334,—
Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij	„ 2.613.459,—	„ 1.458.392,—	„ 4.216.743,—	„ 3.927.137,—
Ned. Centraal Spoorwegmaatschappij	„ 223.949,—	„ 188.801,—	„ 414.984,—	„ 363.918,—
Hollandsche Buurtspoorwegen	„ 11.214,73	„ 6.825,08 1/2	„ 18.639,51 1/2	„ 18.176,77 1/2
Dedemsvaartsche Stoomtramwegmaatschappij ..	„ 11.885,27 1/2	„ 15.799,83 1/2	„ 28.422,68	„ 28.566,78
Geldersche Stoomtramweg-maatschappij	„ 2.134,66	„ 2.190,62	„ 4.690,56	„ 4.244,20 1/2
Tramw.mij. „de Meijerij”: lijn Veghel—Eindhoven—Belg. grens en St.Oedenrode—'s Bosch, lijn Eindhoven—Helmond—Asten en Geldrop—Heeze	—	—	„ 24.009,13	„ 19.643,16
Zuid-Nederl. Stoomtramweg-maatschappij	„ 15.465,01 1/2	„ 15.079,99 1/2	„ 31.695,28 1/2	„ 31.451,69 1/2
Nederlandsche Tramwegmaatschappij	„ 52.652,11 1/2	„ 37.518,48 1/2	„ 91.199,08	„ 85.816,18
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij	—	—	„ 178.284,50	„ 158.527,31 1/2
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij	„ 25.838,86 1/2	„ 13.979,98	„ 40.151,16 1/2	„ 30.096,60
Gemeentetram te Amsterdam	„ 497.864,45	—	„ 497.864,45	„ 452.747,15 1/2
Haagsche Tramwegmaatschappij	„ 321.555,68	—	„ 323.088,93	„ 266.789,03
Rotterdamsche Electr. Tramwegmaatschappij ..	„ 233.014,63 1/2	—	„ 233.014,63 1/2	„ 223.700,22 1/2
Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij lijn Samarang—Vorstenlanden—Willem I..	—	—	„ 614.000,—	„ 767.717,—
Oost-Java Stoomtramwegmaatschappij lijn Modjokerto—Ngoro	—	—	„ 20.300,—	„ 27.200,—
„ lijn Soerabaja—Krian	—	—	„ 61.300,—	„ 48.300,—
Samarang—Cheribon Stoomtramwegmaatsch... Samar.—Joana Stoomtramwegmaatschappij ..	—	—	„ 364.700,—	„ 356.400,—
Serajoedal Stoomtramwegmaatschappij	—	—	„ 253.700,—	„ 257.300,—
„ lijn Maos—Bandjarnegara	—	—	„ 72.900,—	„ 97.700,—
„ lijn Bandjarnegara—Wonosobo	—	—	„ 10.600,—	—
Kedirie Stoomtrammaatschappij	—	—	„ 90.400,—	„ 89.712,—
Malang Stoomtrammaatschappij	—	—	„ 76.000,—	„ 73.350,—
Deli Spoorwegmaatschappij	—	—	„ 436.000,—	„ 377.073,—

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in de „Ingenieur” ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek” ontleend. Zie aan ommezijde de productie der kolennijnen.

Rijkskolendistributie voor de loopende maand toegevoerd hoeveelheid brandstoffen zijn zoodanig, dat voor ieder gezinshoofd zes brandstoffeneenheden beschikbaar zijn.

Bevrachtingsvoorwaarden voor de binnenschipperij. Door den Minister van Landbouw zijn vastgesteld algemeene bevrachtingsvoorwaarden voor de binnenschipperij.

Veevoeder. Door de Toewijzingscommissie voor Veevoeder zijn de rantsoenen vastgesteld, welke over November zullen worden uitgekeerd. Voor varkens is niets beschikbaar.

Wild. Door den Minister van Landbouw, enz. is verboden wild, als bedoeld in art. 17 der Jachtwet, benevens wilde konijnen, ter bevrozing op te slaan, in vriesinrichtingen of op eenige andere wijze te bevrozen.

Distributie van vet. Door den Minister van Landbouw, enz. is eene regeling vastgesteld voor de distributie van vet van geslachte dieren, die op een nader te bepalen datum in werking zal treden.

Volksgaarkuikens. Het verbod om in hotels, restaurants, societeiten en daarmede gelijkgestelde inrichtingen bak- en braadvet te bezigen bij het bereiden van spijzen, zal niet van toepassing zijn op volksgaarkuikens.

Graan en meel. Met wijziging van vorige bepalingen is het thans verboden granen, maïs, peulvruchten, oliehoudende zaden of eenige voor veevoeder te bezigen stof te vermalen, te verwerken of te doen vermalen of verwerken.

Bessensap. Verboden is het vervoer en de levering van bessensap met een extract-gehalte van minder dan 7½ pCt. Maximumprijzen zijn vastgesteld.

Geneesmiddelenvoorziening. Door den Minister van Binnenlandsche Zaken is ingesteld een Commissie van Advies voor de geneesmiddelenvoorziening.

Pyriet en zwavelhoudende ertsen. Verboden is de aflevering en het vervoer van pyriet en andere zwavelhoudende ertsen, die als grondstof voor de zwavelzuurbereiding worden gebezigd. Voorts is ingesteld een Rijksbureau voor pyriet en zwavelzuur.

PRODUCTIE DER KOLENMIJNEN. *)

(Ontleend aan „Maandschrift Centraal Bureau Statistiek”)

Naam van de Mijn	Augustus		September	
	1917	1916	1917	1916
<i>Staatsmijnen.</i>				
„Wilhelmina”....	43.173	36.776	42.819	38.105
„Emma”.....	46.489	41.305	48.365	41.655
Totaal....	89.662	78.081	91.185	79.760
<i>Particul. mijnen.</i>				
Domaniale mijn..	44.922	33.717	37.523	32.116
Mijn Laura en Vereniging.....	42.200	38.100	40.200	38.200
Oranje-Nassau mijnen.....	65.130	55.650	64.695	57.250
Mijn Willem Sophie.....	21.110	20.300	21.490	20.800
Totaal....	173.362	147.767	163.908	148.366
Totaal generaal	263.024	225.848	255.093	228.126

*) In tonnen.

Het „Maandschrift” teekent bij de cijfers aan: De productie gedurende de maanden Januari t/m. September 1917 bedroeg 2.148.838½ ton, tegen 1.911.742 ton in het overeenkomstig tijdvak van 1916, zoodat gedurende de eerste 9 maanden van 1917 de productie 237.096½ ton meer bedroeg. Gedurende het 3e kwartaal 1917 bedroeg de productie 748.326½ ton tegen 658.462½ ton in het daaraan voorafgaande kwartaal. De laatste drie maanden werd dus 89.864 ton meer geproduceerd.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

Door het uitblijven van beurs- en handelstelegrammen uit Engeland kunnen verscheidene koersen, noteringen en verdere gegevens voor de verstreken week niet worden medegedeeld.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTOS.

	10 November 1917	20 Juli 1914
Ned. Bank	4½ sedert 1 Juli '15	3½ sedert 23 Mrt. '14
{ Disc. Wissels.	4½ „ 1 „ '15	4 „ 23 „ '14
{ Bel. Binn. Eff.	5½ „ 19 Aug. '14	5 „ 23 „ '14
{ Vrsch. in R.C.	5 „ 6 Apr. '17	3 „ 29 Jan. '14
Bank van Engeland	5 „ 23 Dec. '14	4 „ 5 Febr. '14
Duitsche Rijksbank	5 „ 20 Aug. '14	3½ „ 29 Jan. '14
Bank van Frankrijk	5 „ 10 Apr. '15	4 „ 12 Mrt. '14
Oostenr. Hong. Bk.	6 „ 27 Juli '14	5 „ 1 Apr. '14
Russische Staatsbk.	5 „ 10 „ '15	5 „ 6 Febr. '14
Nat. Bank v. Denem.	6 „ 28 Spt. '17	4½ „ 6 „ '14
Zweedsche Rijksbk.	4½ „ 2 Jan. '15	3½ „ 19 „ '14
Zwitsersche Nat. Bk.	5½ „ 7 Nov. '17	5 „ 9 Mei '14
Bank van Italië..	3-4	—
Feder. Res. Bk. N.Y.	3½ „ 1 Aug. '09	3½ „ 1 Aug. '09
Javasche Bank....		

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
10 Nov. '17	3½ ¹⁾	3-3½	***	4-5/8	—	4 ¹⁾
5-10 N. '17	3-3½	3-4	***	4-5/8	—	3½-4
29 O.-3 N. '17	2¾-3¼	3-3¼	4 ^{25/32}	4-5/8	—	4
22-27 Oct. '17	2¾-3¼	2½-3	4 ^{25/32}	4-5/8	—	3-4
6-11 Nov. '16	2½-3¼	2-¾	5 ^{19/32}	4-5/8	—	2¼-1½
8-13 Nov. '15	4-½	3½-4	4 ^{7/8} -5 ^{9/8}	—	—	1½
20-24 Jul. '14	3½-3 ^{9/10}	2¼-3¼	2¼-3¼	2½-1½	2¾	1¾-2½

¹⁾ Notering van 9. November 1917.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
5 Nov. 1917 ..	10.88	32.30	39.90	2.28
6 „ 1917 ..	10.77½	32.05	39.75	2.26½
7 „ 1917 ..	10.78½	31.75	39.60	2.26½
8 „ 1917 ..	10.80	32.—	39.70	2.26½
9 „ 1917 ..	10.90	32.95	39.75	2.29
10 „ 1917 ..	10.98	32.77½	40.25	2.30
Laagste der week	10.75	31.67½	39.50	2.25½
Hoogste „ „	10.98	33.25	40.25	2.30
3 Nov. 1917 ..	10.88½	32.60	39.80	2.28¾
27 Oct. 1917 ..	10.77½	31.40	39.40	2.26¼
Muntpariteit ..	12.10¾	59.26	48.—	2.48¾

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
10 Nov. 1917	51.25	20.50	77.50	89.50	99½-100½
Laagste d. w.	50.60	19.60	75.—	88.—	—
Hoogste „ „	51.50	20.75	83.—	99.25	—
3 Nov. 1917	50.80	20.40	83.—	98.75	99½-100½
27 Oct. 1917	50.40	19.40	75.50	90.20	99½-100½
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

De koersfluctuaties op de wisselmarkt waren de afgelopen week buitengewoon belangrijk. Aanvankelijk had de vaste

stemming van de vorige week plaats gemaakt voor een zeer flauwe. Door het aanbod uit de juist aangekomen mail lezen de entente-devisen weder sterk, zoodat de koersen circa 1 % daalden. Berlijn en Weenen konden, ondanks de goede vraag die bestond, niet aan den druk van de baissiers ontkomen en daalden tot 31.75 en 19.75. Woensdag na ontbraken echter een sterke reactie in door de berichten over de nieuwe revolutie in Rusland. Marken liepen in enkele uren circa f 1,25 naar boven en ook de andere koersen waren veel vaster. Daarentegen was Stockholm sterk aangeboden. Tot nu hadden vredesberichten zelden veel invloed op de wisselkoersen in Stockholm. Dezen keer echter vonden de wildste fluctuaties plaats. Londen steeg er van 11 op 13 kronen per £, Berlijn van 33.— op 45.— per 100 Mark. Heden was echter de stemming er weder omgeslagen en liepen alle koersen bijna evenveel terug. Dientengevolge was de koers op Stockholm hier aan sterke schommelingen onderhevig. De daling was hier evenwel niet zoo groot als de stijging daar.

Over de overige overzeese koersen valt niet veel te zeggen. De handel er in is, door den Engelschen telegraafmaatregel, bijna geheel opgehouden. De koers voor Roebels was steeds flauw, circa 30 à 31.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
10 November 1917	4.76.45	5.76.62	nom.	***
Laagste d. week ..	4.76.45	5.75.50	—	***
Hoogste „ „ ..	4.76.45	5.76.62	—	***
3 November 1917	4.76.45	5.75 1/4	nom.	45
25 October 1917	4.76.45	5.73	nom.	43 1)
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 1/16

1) Noteering van 23 October.

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	12 Oct. 1917	23 Oct. 1917	Tijdperk 24 Oct.—6 Nov. 1917		6 Nov. 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8
B. Aires ...	d.p.gd.pes.	49 3/8	50 3/16	50 3/8	52	51 3/8
Calcutta ...	sh/d.p.rup.	1/5 1/32	1/5 1/32	1/5	1/5 1/16	1/5 1/32
Hongkong ...	id. p. \$	2/9 1/4	2/7 3/4	2/8 1/2	2/11 1/4	2/10 1/4
Lissabon ...	d. p. escudo	31.—	30 3/4	30 1/4	31	30 3/8
Madrid ...	Peset. p. £	20.29	20.40	20.12	20.45	20.24
Montevideo ..	d. p. peso	54 1/2	55 3/4	55 3/8	57 3/4	57 3/8
Montreal ...	\$ per £	4.75 1/4	4.73 1/4	4.72	4.75 1/2	4.75 1/4
Petrograd ..	R. p. £ 10	301	353 1/2	335	357	353
R.d.Janeiro 1)	d. p. milr.	13 3/16	13 3/32	13 1/8	13 3/32	13 1/32
Rome	Lires p. £	36.86	37.33	35.15	38.35	37.92
Shanghai ..	sh/d p. tael	4/0	3/9 1/2	3/10	4/2	4/0 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/16	2/4 1/16	2/4	2/4 5/32	2/4 1/16
Valparaiso 1)	d. p. pap.p.	14 25/32	14 3/32	13 19/32	14 3/8	14 3/8
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 7/16	2/2	2/1 7/8

1) Noteeringen op 90 dagen.

GOUD EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Noteering te Londen. te New York.

10 Nov. 1917.....	***	86 1/8
3 „ 1917.....	44 7/8	88 3/8
27 Oct. 1917.....	42,12 1)	83 1/4
20 „ 1917.....	42 3/8	83 1/2
15 „ 1917.....	44	86 1/4
11 Nov. 1916.....	34 1/16	71 1/2
13 Nov. 1915.....	24 7/16	50 1/4
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8

1) Noteering van 26 October.

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 10 NOVEMBER 1917.

Activa.		
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 64.593.827,23 1/2 B.-bk. „ 586.419,08 Ag.sch. „ 7.734.311,89 1/2	f 72.915.058,21
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef.	f 8.271.416,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 52.648.486,06 B.-bk. „ 9.044.667,80 1/2 Ag.sch. „ 26.923.744,26	f 88.616.898,12 1/2
Op Effecten	f 84.387.898,12 1/2	—
Op Goederen en Spec.	4.229.000,—	—
Voorschotten a. h. Rijk	—	88.616.898,12 1/2
Munten Muntmateriaal	—	12.503.663,13 1/2
Munt, Goud	f 95.446.350,—	—
Muntmat. Goud	588.256.584,52 1/2	—
Munt, Zilver, enz.	f 7.121.012,06	—
Muntmat. Zilver	—	—
Effecten	—	690.823.946,58 1/2
Bel. v. h. Res.fonds. id. van 1/8 v. h. kapit.	f 5.178.192,50 3.906.939,62 1/2	—
Geb. en Meub. der Bank	—	9.085.132,12 1/2
Diverse rekeningen	—	1.465.000,—
	—	61.108.680,02 1/2
		f 944.789.794,20 1/2

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	5.234.534,18 1/2
Bankbiljetten in omloop	855.220.600,—
Bankassigtiën in omloop	2.193.464,68 1/2
Rekening-Courant saldo's:	
Van het Rijk	f —
Van anderen	57.297.150,65 1/2
Diverse rekeningen	4.844.044,68
	f 944.789.794,20 1/2
Beschikbaar metaalsaldo	f 506.976.249,62 1/2
Op de basis van 1/8 metaaldekking	324.034.006,55 1/2
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	2.534.881.245,—

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	373.048,96	
Buitenlandsche wissels	318.765,—	
Beleeningen		6.511.852,53
Goud		21.081,98
Zilver		168.822,00 1/2
Bankbiljetten		7.836.415,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	1.015.962,11	

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	10 Nov. 1917	3 Nov. 1917
Aan schatkistpromessen..	f 139.830.000,—	f 139.830.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	61.000.000,—	61.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	103.598.000,—	103.796.000,—
Aan zilverbons	27.145.542,50	26.391.391,—

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischb. schulden
10 Nov. 1917	683.703	7.121	855.221	59.491
3 " 1917	683.724	7.290	863.057	59.473
27 Oct. 1917	685.230	7.386	824.973	64.694
20 " 1917	685.569	7.380	820.702	87.015
13 " 1917	685.021	7.331	815.593	81.886
6 " 1917	675.916	7.211	816.307	68.108
29 Sept. 1917	675.916	7.264	808.812	70.458
22 " 1917	674.376	7.376	784.733	86.831
15 " 1917	676.780	7.310	787.108	82.835
8 " 1917	684.182	7.364	788.448	101.260
1 " 1917	664.145	7.270	789.761	102.046
25 Aug. 1917	656.911	7.375	766.667	70.081
18 " 1917	656.851	7.229	768.531	66.385
11 Nov. 1916	584.157	6.450	740.458	50.211
13 Nov. 1915	407.608	2.973	565.997	24.873
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Belee- ningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hieraan Schatkst- promessen rechtstreeks			
10 Nov. 1917	72.915	61.000	88.617	506.976	76
3 " 1917	72.542	61.000	95.129	505.602	75
27 Oct. 1917	64.248	53.000	82.743	513.741	78
20 " 1917	72.138	61.000	78.869	510.475	76
13 " 1917	74.892	64.000	69.977	511.880	77
6 " 1917	67.541	57.000	70.078	505.252	77
29 Sept. 1917	57.628	47.000	72.055	506.310	78
22 " 1917	55.517	45.000	70.934	506.430	78
15 " 1917	52.451	42.000	71.095	509.039	79
8 " 1917	90.728	80.000	71.915	492.542	75
1 " 1917	78.763	68.000	76.110	492.002	75
25 Aug. 1917	31.951	21.000	74.621	495.884	79
18 " 1917	31.402	20.000	73.697	496.045	80
11 Nov. 1916	67.920	52.000	66.721	431.577	75
13 Nov. 1915	74.737	39.560	91.827	291.874	69
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischb. schulden
28 Juli 1917	83.673	17.324	171.395	48.460
21 " 1917	82.721	17.789	170.107	48.174
14 " 1917	81.034	18.407	171.903	43.620
30 Juni 1917	78.400	19.006	164.939	45.237
29 Juli 1916	64.204	25.674	150.635	56.645
31 Juli 1915	33.151	32.411	119.292	30.238
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
28 Juli 1917	7.443	35.167	65.656	13.764	57.338	46
21 " 1917	7.325	35.135	67.312	13.779	57.188	46
14 " 1917	7.026	35.172	65.264	14.196	56.622	46
30 Juni 1917	7.102	34.667	62.042	13.125	56.555	46
29 Juli 1916	6.694	38.787	68.711	5.896	48.422	43
31 Juli 1915	6.542	9.879	53.228	16.311	35.657	44
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.²⁾ Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
8 Sept. 1917	679	1.260	867	910	729
25 Aug. 1917	713	1.113	995	905	730
18 " 1917	719	1.132	947	911	670
11 " 1917	797	1.252	1.066	909	569
9 Sept. 1916	643	1.155	745	885	727
4 Sept. 1915	867	1.094	1.451	847	1.292
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 31 OCTOBER 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 72.436.455	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities,, 7.434.900
	Gold coin and bullion....,, 53.986.455
£ 72.436.455	£ 72.436.455

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities... £ 59.043.870
Rest.....,, 3.157.655	Other securities,, 92.813.358
Public deposits,, 43.843.946	Notes.....,, 30.035.115
Other deposits,, 122.366.439	Gold and silver coin.....,, 2.039.236
Seven-day and other bills...,, 10.539	£ 183.931.579
£ 183.931.579	£ 183.931.579

Door het uitblijven der Engelsche bladen konden de cijfers van den laatsten weekstaat hierboven niet worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
7 Nov. 1917	56.191	42.390	***	***	***
31 Oct. 1917	56.026	42.401	187.210	28.500	161.091
24 " 1917	55.539	41.610	185.214	28.500	159.091
17 " 1917	56.035	41.639	184.187	28.500	157.091
8 Nov. 1916	56.495	37.172	139.072	28.500	107.822
10 Nov. 1915	55.352	33.199	87.690	28.500	44.621
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
7 Nov. '17	58.833	91.155	43.499	121.037	32.251	19,60
31 Oct. '17	59.044	92.813	43.844	122.366	32.074	19,30
24 " '17	58.966	90.635	40.055	124.244	32.379	19,70
17 " '17	59.232	100.359	42.732	132.069	32.846	19,93
8 Nov. '16	42.188	100.683	51.597	111.252	37.773	23 $\frac{1}{4}$
10 " '15	18.895	97.667	48.958	90.415	40.603	29 $\frac{1}{8}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKBANK.

STAAT VAN 7 NOVEMBER 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.522.658.000
davon Goldbestand	„ 2.404.779.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine.....	„ 1.014.630.000
Noten anderer Banken	„ 3.320.000
Wechsel	„ 11.514.946.000
Lombardforderungen	„ 8.053.000
Effekten.....	„ 110.241.000
Sonstige Aktiva	„ 1.696.913.000
Grundkapital.....	„ 180.000.000
Reservefonds	„ 90.137.000
Notenumlauf	„ 10.403.726.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten..	„ 5.529.423.000
Sonstige Passiva	„ 667.475.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grotendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage %)
7 Nov. 1917	2.522.658	2.404.779	1.014.630	10.403.726	34
31 Oct. 1917	2.518.641	2.404.670	1.023.935	10.400.264	34
23 „ 1917	2.513.826	2.404.459	992.404	10.138.698	35
15 „ 1917	2.507.476	2.404.265	1.002.121	10.295.726	34
7 Nov. 1916	2.527.915	2.511.881	252.942	7.245.928	38
6 Nov. 1915	2.466.885	2.432.490	960.323	5.910.018	58
23 Juli 1914	1.601.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

!) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Cr.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Nov. 1917	11.514.946	5.529.423	6.739.800	1.002.100
31 Oct. 1917	11.737.052	5.686.056	6.738.500	1.012.100
23 „ 1917	11.543.093	5.735.434	6.537.600	979.100
15 „ 1917	12.004.932	5.942.991	6.584.100	989.800
7 Nov. 1916	7.795.391	3.403.665	2.596.900	242.400
6 Nov. 1915	4.285.295	1.574.536	1.905.000	916.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	* Te goed in het Buitenland	* Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
25 Oct. '17	5.326.083	2.037.108	255.301	710.583	12.350.000
18 „ '17	5.257.401	2.030.000	256.964	776.261	12.250.000
11 „ '17	5.322.715	2.037.108	259.043	769.149	12.100.000
5 „ '17	5.321.227	2.037.108	259.782	761.964	12.100.000
26 Oct. '16	4.921.979	—	328.047	870.920	8.600.000
28 Oct. '15	4.729.979	—	363.246	1.015.183	6.900.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Cr. Particulieren.	Rek. Cr. Staat
	618.871	1.155.803	1.121.902	21.705.269	2.833.537	51.567
606.338	1.158.046	1.124.579	21.680.181	2.859.506	35.663	
592.104	1.159.612	1.114.526	21.607.953	2.821.696	25.315	
728.320	1.161.654	1.097.085	21.420.039	2.899.713	27.269	
479.672	1.374.928	1.118.351	16.589.150	2.730.840	200.977	
280.270	1.916.363	567.971	13.867.554	2.545.863	38.451	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Te goed in het buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
29 Oct. '17	1.295	2.309	178	15.222	2.155	18.062	2.726
21 „ '17	1.296	2.309	168	14.479	2.071	17.259	2.715
13 „ '17	1.297	2.309	155	14.098	2.150	17.890	2.721
6 „ '17	1.293	2.309	151	13.743	2.036	16.661	2.717
29 Oct. '16	1.559	2.055	107	5.368	764	7.875	1.708
29 Oct. '15	1.598	36	25	3.140	1.387	5.011	1.434
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

V. SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE.

Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buit. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Cr. saldi
3 Nov. '17	476.902	92.258	480.000	108.382	1.056.583	90.986
31 Oct. '17	477.738	91.079	480.000	96.264	1.048.925	85.654
25 „ '17	475.661	91.056	480.000	95.664	1.048.111	83.873
18 „ '17	476.043	90.903	480.000	100.351	1.172.474	91.204
11 „ '17	473.465	90.886	480.000	103.115	1.045.276	91.945
2 Nov. '16	352.036	76.639	480.000	45.520	828.562	115.235
4 Nov. '15	158.136	41.351	440.000	56.830	522.000	169.516

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
14 Sept. '17	1.374.949	529.597	52.500	51.085	644.567
7 „ '17	1.364.783	501.997	52.500	50.608	621.299
31 Aug. '17	1.353.498	500.264	52.500	52.610	587.915
24 „ '17	1.372.229	495.911	52.500	52.540	558.782
15 Sept. '16	562.634	187.055	—	7.898	179.409

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Dekking-percentage Deposito's %)	Percent. Goud-dekking circulatie
14 Sept. '17	335.778	1.367.782	59.368	78.8	82.2
7 „ '17	341.416	1.384.919	59.256	79.0	80.8
31 Aug. '17	301.906	1.393.343	58.904	79.9	85.1
24 „ '17	287.964	1.351.989	58.484	80.6	91.7
15 Sept. '16	110.322	554.542	55.416	73.0	104.3

!) Verhouding tusschen: goud, zilver etc., uitgezonderd het voor de dekking der F.R. Notes gereserveerde goud, en: netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
29 Sept. '17	547.060	3.731.950	31.910	3.895.880	61.010
22 „ '17	550.560	3.693.750	31.830	3.874.970	85.320
15 „ '17	541.070	3.718.140	31.630	3.808.280	75.770
8 „ '17	505.770	3.712.990	31.330	3.850.650	50.050
30 Sept. '16	665.210	3.471.460	31.190	3.339.550	96.360
2 Oct. '15	684.000	2.959.700	36.490	2.778.190	192.900
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

!) Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 12 November 1917.

Hebben in de vorige berichtsperiode in de eerste plaats de berichten van het oorlogsterrein invloed op de beurzen in de Centraal-Europeesche Rijken uitgeoefend, en waren zij in overeenstemming met den aard dezer berichten doorgaans gunstig gestemd, in de afgelopen 8 dagen is zulks niet het geval geweest. Toch bleven de oorlogscommuniqué's van het Italiaansche front gunstig luiden, toch waren de tijdingen uit Rusland, sprekende van het zoo goed als geheel uiteenvallen van wat aldaar tot dusverre nog op een geordenden regeeringsvorm had geleken, alleszins van den aard, om eene opgewekte stemming in de landen van den Midden-Europeeschen bond te wettigen.

Dat dit niet zoo is geweest, is aan speciale oorzaken toe te schrijven, welke voor de beurzen in Oostenrijk-Hongarije en Duitschland in hoofdzaak belangrijk verschillen.

In Oostenrijk-Hongarije gaf in de afgelopen berichtsweek de beurs te Budapest den toon aan, en een die bij zijne onwettigheid van een zeer ver doordringend karakter was, want, hoewel de week te Budapest van Maandag 5 tot Zaterdag 10 dezer slechts twee beursdagen geteld heeft, heeft toch de houding van Budapest op de Weensche effectenmarkt en onmiddellijk ook op die te Berlijn een zeer zwaren druk gelegd. Op 5 en 6 dezer dan was de beurs te Budapest het toneel van stormachtige scènes, die voorbijgaand zelfs tot onderbreking van den handel hebben geleid. De rumoerige tooneelen werden niet in de eerste plaats door een gevoelige daling der koersen uitgelokt, doch door de moeilijkheden welke zich voordeden bij de invoering van de eenigen tijd geleden geprojecteerde hervorming van de usanties ter beurse. Deze nieuwe regeling, die den beurshandel te Budapest geheel van aard doet veranderen, is n.l. op 1 November j.l. van kracht geworden, doch daar de beurs, zooals in ons voorlaatst verschenen nummer vermeld, van 1 tot 4 November gesloten was, was Maandag 5 dezer de eerste dag waarop de nieuwe voorschriften in werkelijkheid van kracht werden. De overgang van een volkomen vrijen tot een streng gereguleerden beurshandel voltrok zich onder een aantal groote hindernissen en moeilijkheden, en de ervaringen der eerste twee dagen hebben volgens de laatste berichten reeds geleid tot het besluit om tenminste gedeeltelijk weder eene wijziging in de nieuwe voorschriften te doen treden, zonder dat evenwel het beginsel ervan zal worden aangetast. Aan de beurs te Budapest had tot dus verre volkomen vrijheid in den handel en de afwikkeling der verschillende beurstransacties geheerscht. De beurs was, evenals die te Weenen, verdeeld in een „Coulisse" en een „Schranken", doch kende het instituut van officieel benoemde effectenhandelaars of agenten (de „Sensalen" te Weenen) zoo goed als in het geheel niet. De zaken werden te Budapest door de beursbezoekers met elkander, zonder welke voorgeschreven bemiddeling ook, afgesloten; ieder beursbezoeker kon hetzij voor eigen rekening zaken doen, hetzij als commissiehouder voor derden transacties afsluiten. Hij werd lid van de Giro- en Kasvereeniging en was dan in staat voor eigen of anderer rekening zaken, zonder welke beperking ook, tot stand te brengen. Wat de noteringen betreft, deze werden vóór het uitbreken van den oorlog door eene „Commissie voor de notering", die uit vertegenwoordigers der banken en der leden van de beurs was samengesteld, dagelijks vastgesteld. Gedurende den oorlog bestond eene dergelijke formeele vaststelling der koersen niet, wel werden dagelijks de gedane transacties en de daarbij tot stand gekomen koersen gepubliceerd. Dit ontbreken van iederen regel leidde, volgens de vertegenwoordigers der banken, tot ergelijke misstanden, tot teugellose uitbreiding van het beurspel en tot het ontbreken van iedere controle over de ontwikkeling der koersen.

De „hervorming" der beurs heeft nu te Budapest een toestand geschapen, die met de inrichting der Weensche beurs in veel opzichten overeenkomt. Ten eerste werd het instituut van officieele makelaars ingevoerd, die ongeveer dezelfde positie, dezelfde rechten en plichten hebben als de „Sensalen" te Weenen. Door het beursbestuur zijn n.l. een veertigtal dezer agenten benoemd. Zij alleen hebben het recht zich in de „Schranken" op te houden, biedingen en latingen uit te roepen en aldaar bij zaken in effecten, valuta's en devisa's een bemiddelaar op te treden. Zij hebben voorts een belangrijk aandeel bij het vaststellen der koersen, daar zij de gemaakte hoogste en laagste koersen van den dag aan de commissie voor de notering opgeven. Doch het beursbestuur benoemde ook leden der „Coulisse", welke een semi-officieel karakter hebben. De coulissiers kunnen voor eigen rekening of voor andere beursleden zaken met beursleden afsluiten, en wel in coulissiepapieren zonder, in „Schranken"-waarden slechts door bemiddeling van een

officieelen makelaar. Ook de coulissiers moeten de tot stand gekomen zaken aan de commissie voor de notering mededeelen. „Coulissen" bestaan, evenals zulks aan de beurs, te Weenen het geval is, voor de meest courante papieren, in de eerste plaats voor de aandelen van banken, industriële aandelen en staatsfondsen. De zogenaamde „zwaardere" papieren worden in de „Schranken" verhandeld. Terwijl nu echter op de Weensche beurs een systeem is ingevoerd, volgens welke iedere „Sensal" slechts zaken mag doen in zekere effecten, is te Budapest zulk eene afscheiding niet gemaakt, zoodat iedere agent het recht heeft om in iedere soort van effecten te handelen. En voornamelijk hierdoor is nu eene belangrijke verwarring ontstaan, daar de afwikkeling der transacties, het tot elkander brengen van koopers en verkopers, door deze omstandigheid zeer werd bemoeilijkt. Vooral was dit in de „Schranken" het geval en men klaagde hier ook zeer over het ontbreken van iedere oriëntering over de ontwikkeling der koersen, voorts, dat van sommige fondsen geen betrouwbare koers te verkrijgen was, daar het beursbestuur tot officieel makelaar o.m. personen had benoemd, die ten eenenmale onkundig van effectenzaken waren!

Geen wonder, dat bij eene dergelijke verwarring de stemming, voor zoover daar nog van kon worden gesproken, zeer mat was. In de „Coulisse", waar vooral die papieren zijn ondergebracht, die in den laatsten tijd aanmerkelijk hebben geschommeld, kwamen aanzienlijke koersdalingen voor. Reeds aanstonds gingen stemmen op, om door het herstellen van den ouden toestand aan de verwarring een einde te maken, doch in toonaangevende financiële kringen was men van meening, dat het hier slechts technische overgangsmoelijkheden betrof, welke — wellicht met eene enkele kleine wijziging hier en daar — spoedig zouden kunnen worden overwonnen. Bij deze opvatting sloot zich ook de vertegenwoordiger der regeering aan, die aan het ontwerpen der nieuwe voorschriften een belangrijk deel gehad heeft. Van deze zijde werd zelfs de meening verkondigd, dat de ongunstige tendentie geheel onafhankelijk was van de nieuwe regeling, doch slechts mocht worden toegeschreven aan de voorafgegane opdrijving der koersen en aan den geweldigen omvang der speculatie, voorts, en niet voor een gering deel, aan de talrijke kapitaalsuitbreidingen in Hongarije, welke daar, bij de bestaande emissie-vrijheid, op veel grooter schaal dan bijv. in Oostenrijk zijn voorgekomen, en waardoor zeer veel materiaal aan de beurs kwam.

De beschreven verwarring nam Dinsdag zulke afmetingen aan, dat de beurs om één uur werd gesloten, terwijl werd afgekondigd, dat ook den volgende dag geen beurs zou worden gehouden, zoodat na Dinsdag in de afgelopen week te Budapest geen beurs heeft plaats gevonden. Deze periode wilde men zich ten nutte maken door de nieuwe voorschriften, daar waar zulks in de eerste plaats noodig was gebleken, om te werken.

In aansluiting aan de Budapestse beurs leverde die te Weenen in den aanvang der week eene gevoelige koersdaling voor zoo goed als alle afdelingen der markt op. Waren de berichten omtrent de voorvallen te Budapest bij eene stijgende markt gekomen, dan zou allicht de daling niet die afmetingen hebben gekregen als thans het geval was. Er was te Weenen evenwel reeds sedert eenige dagen bij het publiek eene krachtige neiging tot verkoopen te bespeuren. De opruimingen van fonds werden grotendeels door de banken en hare deposito-kassen, alwaar naar het schijnt omvangrijke speculatieve posities waren geconcentreerd, uitgevoerd. Van dit aanbod, waar tegenover niet veel vraag stond, hadden de koersen reeds te lijden gehad, en toen nu Budapest onder den drang van de ongunstige houding der beurs aldaar ook te Weenen als verkooper in de markt kwam, wilde ook de Oostenrijksche provinciale clientele zich van haar bezit ontdoen, waardoor de stroom van aangeboden materiaal niet meer te stuiten was en koersdalingen van in vele gevallen tientallen Kronen intraden. Zeer sterk hadden Turksche waarden het te ontgelden; het koersverlies voor deze papieren bedroeg 100 tot 160 Kronen. Toch is de reactie nog niet van zoodanigen omvang geweest, dat reeds de geheele koersverheffing van de laatste maanden er door werd te niet gedaan. In tegenstelling met de overige fondsen, waren beleggingswaarden betrekkelijk vast gestemd.

Zooals in den aanvang gezegd, hebben de nadere overwinningberichten uit Italië en de tijdingen omtrent het ineensinken van het Russische Rijk, waardoor de Russische bondgenoot thans wel geacht mag worden der Entente geheel te zijn ontvallen, ook ter beurse van Berlijn niet tot uitdrukking kunnen komen. Hoewel de onbevredigende houding der beurzen in de Dubbelmonarchie en het aanbod van materiaal van die zijde te Berlijn wel indruk maakten, hebben de koersen aldaar toch minder heftig gereageerd dan bij de zuidelijke naburen. Maar ook aan den binnenland-

schen toestand had de beurs ernstige aandacht te wijden. De kanselierscrisis was nauwelijks afgelopen door de benoeming van Von Hertling, of reeds vertoonden zich nieuwe wolven aan den Duitschen politieken einder. Want zij, die naar parlementariseering van de regeering hangen, eischen meer dan een kanselier, die kans heeft op eene meerderheid in den Rijksdag. En derhalve wenschen zij ook anderen verwijderd te zien van hooge regeeringsposten, waar zij dikwerf door de gunst der Oost-Elbische jonkers zijn geplaatst. Als zoodanig is dan het aftreden van Dr. Helfferich als vice-kanselier en lid van het ministerie te beschouwen. Maar afgezien hiervan was nog een reden voor terughoudendheid ter beurze aanwezig, en wel eene die ook nog in de komende weken wel eens haar invloed zou kunnen doen gelden. Deze ligt opgesloten in de verwachting dat, nu de nieuwe kanselier gereed staat de hand aan den staatsploeg te slaan, binnenkort de reeds sedert geruimen tijd in het Ministerie van Financiën voorbereide belastingplannen tot dekking van de geweldige rentelasten, die de steeds wassende oorlogsleeningen met zich brengen, aan de orde zullen worden gesteld. Het kan niet uitblijven of de te dezer zake te voorziene omvangrijke en grondige besprekingen, waarbij het volle licht zal vallen op de enorme eischen, die de snel aangegroeide staatsschuld aan het Deutsche Rijk stelt en nog lang zal blijven stellen, zullen ter beurze een onaangenaam indruk wekken. Niet te vergeten is, dat alleen reeds de rentelast van de oorlogsleeningen aan het einde van den oorlog mogelijkerwijs de geheele Deutsche staatsschuld, zooals die aan den aanvang der oorlogsjaren was, zal evenaren. Dus zal er zwaar geput moeten worden uit al die bronnen, welke maar even in aanmerking kunnen komen, en gezien de groote verspreiding, die de naamlooze vennootschap als bedrijfsvorm in Duitschland heeft verkregen, is het ondenkbaar, dat de „Aktiengesellschaft", waarin zoo'n overwegend groot deel van Duitschland's kapitaal is geconcentreerd, niet sterk zal worden aangetast. Uit de laatste jaren vóór den oorlog herinneren wij ons de „Wehrsteuer", die ook tijdelijk een zwaren druk legde op het Deutsche kapitaal. Proportioneel werden daarbij die maatschappijen het zwaarst belast, waarbij de verhouding tusschen reserves en uitstaand kapitaal het gunstigst was. En bij de talloze kapitaaluitbreidingen, welke men dezer dagen bij de maatschappijen in Duitschland constateeren kon, zou derhalve dan ook wel eens de vrees kunnen voortzitten, dat bij de nieuwe belastingplannen hetzelfde uitgangspunt als destijds bij de „Wehrsteuer" gekozen is. Immers, zonder acht te slaan op de dikwerf enorme tijdens de oorlogsjaren gemaakte en grootendeels geaccumuleerde winsten, — abnormaal hooge dividenden herinneren wij ons slechts in een enkel geval, — is men kortelings in Duitschland dikwijls tot kapitaaluitbreiding overgegaan. In de afgelopen week is men evenwel van regeeringszijde begonnen, een stokje te steken voor deze voornamelijk op het eigenbelang gerichte kapitaalsuitgiften, en wel door het van kracht worden, op 5 dezer, van eene verordening van den Bondsraad, — dus voor het geheele Rijk geldig, — op de officiële goedkeuring van kapitaalsuitgiften. De tekst van de betreffende verordening is zeer sober en geeft geenerlei indicie aangaande hare voorgeschiedenis. Doch in de „Noord. Allg. Ztg." van Woensdag j.l. komt een artikel voor, dat de gedachte, die aan deze wet ten grondslag ligt, wil duidelijk maken. In de eerste plaats wordt er dan op gewezen, dat met het oog op de zoo hoog noodige bevreemding der financiële eischen van het Rijk, alle andere geldeischen voor zoover die maar even zouden kunnen worden vermeden, van de Deutsche geldmarkt verwijderd moeten blijven. En ook in verband met de periode van overgang, die na het sluiten van den vrede zal volgen, mag dit niet uit het oog verloor worden, daar alsdan de zoolang teruggehouden kapitaal-eischen der bondsstaten, der gemeenten, van den handel en van de industrie, zich sterk zullen doen gelden. Dan moeten de voorhanden middelen zuinig verdeeld en in de juiste kanalen geleid worden. In tegenstelling tot de uitgifte van obligatiën of van aandelen, die in zeker opzicht daarmede kunnen worden gelijk gesteld, die bij de verordening van den Bondsraad van 3 Maart van dit jaar van de goedkeuring van den staat afhankelijk is gemaakt, waren tot dusver aan de uitgifte van aandelen geen wettelijke bezwaren in den weg gelegd. Voor zoover de uitgiften ten doel hadden het vergrooten van bedrijven om ze op betere wijze dienstbaar te maken voor de eischen van het leger of de oorlogshuishouding, verzette zich daartegen in beginsel niets. Doch waar geen vaderlandsch doel met de uitgifte gediend was, waar deze bijv. uitsluitend geschiedde om een verder aanzwollen van het dividend te voorkomen, of om aandeelhouders bij de uitgifte bijzondere voordeelen te bieden, hoewel de voor de uitbreiding van het bedrijf benodigde gelden zonder meer uit de vlottende middelen zouden kun-

nen worden genomen, daar behoorde het in beslagnamen van de geldmarkt belet te worden. In begin 1916, toen de geldmarkt steeds zwaarder en zwaarder door industriële uitgiften werd belast, heeft de Rijksbank de haar ondergeschikte instellingen opgedragen, haar alle details te verschaffen omtrent haar ter oore komende plannen tot uitgifte van nieuw kapitaal. Doch naar het schijnt, heeft deze berichtgeving niet tot de verkrijging van het gewenschte inlichtingenmateriaal geleid, zoodat naar een wettelijk dwangmiddel moest worden gezocht om ongewenschte aanspraken op de geldmarkt te doen zwijgen. Steeds noodiger werd deze dwang, daar volgens het aangehaalde artikel de uitgifte van nieuwe aandelen, die in het eerste semester 1916 124 miljoen Mark beliep, in hetzelfde tijdperk van 1917 tot 302 miljoen Mark is aangegroeid, terwijl de opname van gelden voor industriële doeleinden in Engeland van £ 1.889.000 in het eerste halfjaar 1916 op £ 713.000 in het eerste halfjaar 1917 terugging. Bij betrekkelijk geringe kapitaaleischen zal geen „Genehmigungspflicht" bestaan; bedragen tot M. 300.000 zijn daarvan vrijgesteld. Wij meenen ons niet te vergissen door in deze nieuwe verordening een voorbeeld te zien van krachtige staatsinmenging, waar de komende „vredeshuishouding" er ongetwijfeld nog tal van zal brengen. Daarbij is deze o.i. ook van betekenis in verband met de hoogerop gemelde fiscale plannen. Ook gelooven wij niet ver mis te tasten, wanneer wij de meening uitspreken, dat de nieuwe wet blijken zal groeten invloed uit te oefenen niet alleen op de Deutsche geldmarkt, hetgeen als haar doel wordt beschreven, maar ook op de Deutsche effectenmarkt.

De houding der beurzen te Parijs en te Londen heeft, te oordeelen naar de spaarzame berichten en noteringen, die daaromtrent hier inkwamen, in de verstreken berichtperiode geen belangrijke wijzigingen ondergaan. Voordat de toestand in Rusland belangrijk opgeklaard is en het zal zijn gebleken of Kerenski in staat is het hem ontglipte roer van het staatschip wederom ter hand te nemen, zal daar wel geen verandering van betekenis te wachten zijn. Het spreekt vanzelf, dat de tegenslag in Italië, gepaard aan de verontrustende tijdingen uit Rusland, alleszins tot terughoudendheid ter beurze aanleiding heeft gegeven.

Wallstreet noteerde, onder invloed van de meldingen uit Rusland, zoo goed als dag na dag, lagere koersen. Een verandering van betekenis is in de afgelopen week ter beurze niet voorgekomen.

Teonzent heeft de effectenmarkt doorgaans bij kalmen handel van een goede grondstemming blijk gegeven.

	6 Nov.	9 Nov.	12 Nov.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Schuld	100 ^{11/10}	100 ^{11/10}	100 ^{11/10}	
4 1/2 % „ „ „ 1916	100	100 ^{1/8}	100 ^{1/8}	+ 1/8
4 % „ „ „ 1916	92 ^{1/2}	92 ^{1/10}	92 ^{1/8}	- 3/8
3 1/2 % „ „ „	82	82	82	
3 % „ „ „	71 ^{15/10}	71 ^{3/4}	71 ^{3/4}	- 3/10
2 1/2 % Cert. N. W. S.	61 ^{3/8}	61 ^{1/10}	61 ^{1/4}	- 1/8
5 % Oost-Indië 1915	100 ^{7/10}	100	99 ^{7/8}	- 1/10
4 % Hongarije Goud ...	39 ^{13/10}	39	39	- 15/10
4 % Oostenr. Kroneurante	37 ^{1/2}	37 ^{1/4}	38 ^{3/8}	+ 7/8
5 % Rusland 1906	52 ^{1/8}	52 ^{1/8}	52	- 1/8
4 1/2 % Iwangerod Domb... ..	55 ^{1/8}	55 ^{1/8}	55 ^{1/8}	
4 % Rusland Cons. 1880 ..	40	40	39	- 1
4 % Rusl. bij Hope & Co. ...	41 ^{1/4}	40 ^{1/10}	40 ^{1/2}	- 3/4
4 % Servië 1895	48 ^{7/8}	48 ^{7/8}	48 ^{7/8}	
4 1/2 % China Goud 1898 ..	62	62	62	
4 % Japan 1899	68 ^{1/2}	68 ^{1/2}	68 ^{1/2}	
5 % Brazilië 1895	64 ^{3/8}	64	63 ^{3/4}	- 7/8

In het brandpunt der belangstelling stonden wederom *scheepvaart-aandelen*. Aanvankelijk kwamen vrij scherpe koersdalingen voor in eenige hoofdwaarden, onder leiding van het aandeel Holland-Amerika Lijn, dat naar men zegt, in belangrijke bedragen voor Noorsche rekening werd aangeboden. Tegen het einde der week verbeterden de opvattingen evenwel en kon het aangeboden materiaal gemakkelijk worden opgenomen; zelfs was op de lagere prijzen dikwerf goede vraag te bespeuren. Toch kon het geleden verlies niet geheel worden ingehaald. In de aandelen van enkele kleinere maatschappijen ontstond, bij vraag voor soms slechts enkele stuks, een scherpe koersverheffing. Het begon met de aand. Oostzee, die, beginweek na een rijzing aan het einde der voorafgegane week van 375 op 400, hun koers verder tot 489 konden omhoogdrijven. In de aand. Maatschappij Zeevaart had een sensationele rijzing (op één dag 70 pCt.) plaats; voorts werden ook de aandelen der Maatschappij Hillegersberg en der Holland-Gulf Stvrt. Mij. tot sterk stijgende koersen uit de markt genomen; de eerste verliepen: 295—300—355—371—390, de laatste: 261 1/2—265—320. De vraag voor deze aandelen van kleine, oudere maat-

schappijen is vermoedelijk wel uitgegaan van de overweging, dat deze dikwerf veel betere kansen bieden dan zooveel nieuwopgerichte maatschappijen, uit hoofde van de veel lagere boekwaarde harer tonnenmaat. Indien men deze voor eenige dezer maatschappijen berekent, komt men inderdaad tot aanmerkelijke verschillen, soms van honderden guldens per ton. Als het dan ook waar is, zooals ter beurze wel gemompeld wordt, dat diverse der in den laatsten tijd opgerichte maatschappijen uitsluitend geflotteerd zijn met het doel de verworven schepen later met winst van de hand te doen, dan moet erkend worden, dat deze oudere maatschappijen, wier schepen — gewoonlijk stoomschepen en niet motor-hulpschepen, zooals veel der nieuwere maatschappijen bezitten — uit een veel „goedkooperen” tijd dateeren, en waarop voorts dikwijls nog belangrijke afschrijvingen hebben plaats gevonden, vermoedelijk meer kans bieden om later te worden „overgenomen” door maatschappijen, welke eventueel tot vergrooting van haar scheepspark zouden wenschen over te gaan, dan de nieuw opgerichte maatschappijen.

	6 Nov.	9 Nov.	12 Nov.	Rijzing of daling.
Ned. Ind. Handelsbank	249	248	248	— 1
Nederl. Handel Mij.	191 ^{3/16}	190 ^{3/4}	189 ^{1/2}	— 1 ^{13/16}
Amst. Superfosfaatfabriek	174 ^{3/8}	169 ^{3/4}	172	— 2 ^{3/8}
Insulinde Oliefabriek	237	237	237	—
Ant. Jurgens' Ver. Fabrieken	291 ^{1/2}	290.	288	— 3 ^{1/2}
Philips' Gloeilampenfabriek	355	354 ^{1/2}	353	— 2
R. S. Stokvis & Zonen	645	649 ^{1/2}	651	+ 6
Cultuur Mij.d. Vorstenlanden	222	222 ^{1/4}	223 ^{1/2}	+ 1 ^{1/2}
Handelsver. Amsterdam	469 ^{1/4}	465	474 ^{1/2}	+ 5 ^{1/4}
Javasche Cultuur Mij.	358	358	358	—
Kon. Petroleum Mij.	563 ^{1/2}	563 ^{3/4}	559 ^{1/2}	— 4
Amsterdam Rubber Mij.	234 ^{1/2}	231	229 ^{1/2}	— 5
Holland Amerika Lijn	426 ^{1/2}	410	416 ^{3/4}	— 9 ^{3/4}
Kon. Hollandsche Lloyd	206 ^{1/2}	183 ^{3/4}	190 ^{1/2}	— 16
Kon. Ned. Stoomboot Mij.	264	261 ^{1/2}	267	+ 3
Bothnia Vrachtaart Mij.	360	363	—	—
Deli Maatschappij	510	505	500	— 10

In *cultures*, *rubbers* en *tabakken* ging ditmaal weinig om. De aandelen Handelsver. Amsterdam traden heden door een rijzing van 469 op 480 (slot 470) op den voorgrond.

Onze *Amerikaansche afdeling* toonde een ongeanimeerd voorkomen. De koersen zijn meerendeels in geringe mate afgebrokkeld.

Prolongatie liep aanvankelijk van 3 tot 4 pCt. op. Heden werd wederom 3 pCt. genoteerd.

	6 Nov.	9 Nov.	12 Nov.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	67 ^{1/8}	66 ^{3/8}	67 ^{1/2}	+ ^{3/8}
Anaconda Copper	134	132 ^{1/8}	133 ^{1/2}	— ^{1/2}
Un. States Steel Corp.	95 ^{13/16}	96	96 ^{3/4}	+ ^{15/16}
Atchison Topeka	93	92 ^{15/16}	91 ^{7/16}	— 1 ^{7/16}
Southern Pacific	89 ^{7/8}	85 ^{1/8}	87	— 2 ^{7/8}
Union Pacific	121	124 ^{1/2}	123	+ 2
Int. Merc. Marine afgest. prefs	100 ^{1/4}	98	99 ^{5/8}	— ^{5/8}

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 12 November 1917.

Weinig nieuws heeft ons in de afgelopen week bereikt. Slechts blijkt meer en meer, dat in overzeesche landen overvloed van graan voor uitvoer naar Europa aanwezig is. De broodvoorziening van Europa zou dus geheel verzekerd zijn, indien slechts genoeg scheepsruimte voorhanden ware. Zelfs is het overschot der verschillende graansoorten in de Vereenigde Staten en Canada zoo groot, dat deze beide landen alleen reeds voor een zeer groot gedeelte in de Europeesche behoefte zouden kunnen voorzien en daardoor het meest economische gebruik der beschikbare scheepsruimte mogelijk maken. Nu namelijk tegenwoordig niet slechts tarwe, doch behalve aardappelen ook maïs, gerst en haver, waarvan Noord-Amerika zeer groote oogsten heeft; als grondstof voor brood worden gebruikt, is de niet zeer groote tarweopbrengst in de Vereenigde Staten minder nadeelig dan anders het geval zoude zijn geweest.

Tarwe, haver en lijnzaad in Argentinië, die binnen enkele weken zullen worden geoogst, beloven nog steeds prachtige resultaten. De prijzen van tarwe en lijnzaad in Argentinië zijn dan ook de laatste weken geleidelijk nog gedaald, terwijl ook de vooruitzichten der maïs, die trouwens eerst in Maart/April wordt geoogst, reeds gunstig worden beoordeeld. Australië heeft nog een zeer grooten tarwevoorraad en ook het surplus in Britsch-Indië is eveneens van behoorlijken omvang. Indien nu slechts voldoende scheepsruimte beschikbaar was, dan zou Europa in ruime mate voorzien kunnen worden uit den graanovervloed, die in de overzeesche landen reeds aanwezig is, of spoedig zijn zal. En daarin ligt juist de groote moeilijkheid, zoodat allerwegen in Europa sterk bezuinigd moet worden op het broodverbruik, terwijl het elders in de wereld groote moeite kost, de opgeslagen graanvoorraden te bewaren.

Met de voorziening van ons land is het nog steeds even slecht gesteld en van kans op aanvoeren is nog geen sprake.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mats Dec.	Haver Dec.	Tarwe Jan.	Mats Nov.	Lijnzaad Febr.
10 Nov. '17	220 ^{a)}	119	60 ^{7/8}	11,90	8,05	14,05
3 Nov. '17	220 ^{a)}	115 ^{1/2}	58 ^{1/2}	10,75	7,70	18,20 ^{b)}
10 Nov. '16	188 ^{3/8}	92 ^{3/8}	56 ^{1/2}	15,50 ¹⁾	9,90 ¹⁾	23,70 ¹⁾
10 Nov. '15	103 ^{3/4}	60 ^{1/2}	38 ^{1/2}	10,10	5,10	13,30 ¹⁾
10 Nov. '14	115 ^{1/4}	68 ^{3/8}	49 ^{1/4}	9,70	5,30 ¹⁾	10,60 ⁴⁾
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ^{3/8} ¹⁾	36 ^{1/2} ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ offic. vastgestelde locoprijs. ⁴⁾ per Jan. ⁵⁾ per October.

De noteeringen van Buenos Ayres zijn van 3 Nov. en 27 Oct. 1917, 10 Nov. 1916, 10 Nov. 1915 en 10 Nov. 1914.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	12 Nov. 1917	5 Nov. 1917	12 Nov. 1916
Tarwe	588,— ¹⁾	588,— ¹⁾	456,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western)	nom.	nom.	nom.
Maïs (La Plata)	360,— ¹⁾	360,— ¹⁾	335,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)	380,— ¹⁾	360,— ¹⁾	335,— ¹⁾
Haver (38 lb. white clipped)	18,— ¹⁾	18,— ¹⁾	18,— ¹⁾
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	250,— ¹⁾	250,— ¹⁾	190,— ¹⁾
Lijnzaad (La Plata)	nom.	nom.	680,—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	4—10 Nov. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	4—10 Nov. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe	—	253.376	622.006	—	38.227	21.153	291.603	643.159
Rogge	—	8.465	19.063	—	—	525	8.465	19.588
Boekweit	—	2.314	10.258	—	—	500	2.314	10.758
Maïs	—	114.637	351.857	—	80.134	173.133	194.771	524.990
Gerst	—	30.600	97.095	—	11.886	18.726	42.486	115.821
Haver	—	12.399	44.430	—	27.269	12.550	39.668	56.980
Lijnzaad	—	8.322	92.409	—	7.560	50.012	15.882	142.511
Lijnkoek	—	34.078	142.705	—	27.985	5.735	62.063	148.440
Tarwemeel	—	19.988	21.503	—	3.051	—	23.039	21.503

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	22.772	392.572	785.489	—	—	—	392.572	785.489
Maïs	7.487	28.629	84.128	—	—	—	28.629	84.128
Rogge	—	11.725	—	—	—	—	11.725	—
Tarwemeel	—	6.962	1.260	—	—	—	6.962	1.260

SUIKER.

Over onze Bietsuiker markt en den Export valt niets nieuws te berichten. De aanhoudende natte weersgesteldheid werkte zeer belemmerend op het binnenbrengen van den oogst en wordt daarom zeer verlangd naar droog weer.

Uit Duitschland blijven de oogstberichten volgens F. O. Licht bevredigend luiden. Niettegenstaande de groote moeilijkheden, waarmede de industrie onder de tegenwoordige omstandigheden te kampen heeft, kan de verwerking in de fabrieken over het algemeen goed geregeld worden.

Volgens eene van den Gouverneur-Generaal van Ned. Indië ontvangen telegrafische mededeeling heeft de Java Suiker-oogst dit jaar 29 miljoen picols opgeleverd, hetgeen ongeveer 11 % meer is dan verleden jaar. Over verdere afdoeningen werd niets bekend. In elk geval is het voor belanghebbenden eene groote geruststelling, dat voor den geheelen oogst, voor zoover die nog niet verscheept is, opslagruimte gevonden kon worden.

In Amerika heeft de regeering vergunning verleend tot den uitvoer van 100.000 tons suiker naar Frankrijk.

Intusschen werd ook door de Cubaansche regeering een uitvoerverbod van suiker naar neutrale landen uitgevaardigd.

In Britsch Indië werd de met suikerriet beplante oppervlakte met ongeveer 9 % uitgebreid.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per November	Londen			New York 96 % Centrifugals.
		Tales Cubes No. 1	White Javas fob.	Amer. Granu- lated fob.	
9 Nov. 1917 ..	f —	53/9	—	—	—
2 „ 1917 ..	—	53/9	—	—	—
9 Nov. 1916 ..	„ 23 ⁵ / ₈	47/1 ¹ / ₂	24/-	31/-	6.46
9 Nov. 1915 ..	„ 18 ¹⁹ / ₃₂	40/6	19/6	21/6	4.51
21 Juli 1914 ..	„ 11 ¹⁸ / ₃₂	18/-	—	—	3.26

JAVA KINABAST.

(Opgave van het Kina-Bureau).

Volgens bericht van den vertegenwoordiger der fabrikanten, is de Unit voor de toewijzing van 3 October 1917, in verband met het gemaakte compromis, vastgesteld op:

11.37 Cts. per 1/2 K.G.

Door de slechte internationale verbindingen was het nu eerst mogelijk dit cijfer te berekenen.

Eerste hands Fabrieks- en Pharmaceutische Kinabast.

Voorraad op 5 October 1917 3158 Colli

Aanvoeren: nihil.

Toename voorraad:

Zolderveegsel 118 Colli

Monsters 10 „

128 „

Afleveringen en verkoopen: 3286 Colli

Toewijzing 7 November 1917 .. — Colli

Veiling 8 „ 1917 .. 529 „

Ondershandsche verkoopen .. 125 „

654 „

Voorraad op 9 November 1917 2632 Colli

waarvan slechts ca. 800 Colli Fabrieksbasten ex s.s. Billiton en Sumatra, welke door de N. O. T. nog niet zijn vrijgegeven.

JAVA THEE.

Theeafdoening op 7 November 1917 van 3324 kisten Java-Thee, 111 kisten Sumatra-Thee, benevens 83 kisten Java-Thee, overgehouden uit verschillende veilingen:

Bij eene afdoening tegen, voor verkoopers en koopers, vastgestelde prijzen, is uit den aard der zaak van geen marktverloop te spreken. De wijze van verkoop, hoewel wat langdurig, blijkt toch zeer vele voordeelen te hebben en ook bleek, dat de koopers zich den nieuwen toestand goed hadden ingedacht en hunne wenschen goed hadden uitgewerkt. Klachten over de wijze van verkoop waren er niet, integendeel bleek dat de meeste koopers zeer ingenomen waren met deze manier van afdoening. Onafgedaan bleven slechts enkele nummers bestaande bijna geheel uit ordinaar blad, klein gruis en fijne stof. Het partijtje goed had zeker koper gevonden, waren niet een paar koopers afwezig en kochten anderen 1 kist minder dan hun toebedeeld quantum.

De samenstelling en aanbod was als volgt:

	Heden	2 Nov. 1916	vanaf 1 Jan. j.l.	1 Jan. — 2 Nov. '16
Blad thee	276 kn.	1881 kn.	12883 kn.	29417 kn.
Oranje Pecco	960 „	3025 „	22243 „	46302 „
Pecco, Pecco Souchon..	485 „	835 „	6086 „	10111 „
Souchon, Gebr. Souchon	0 „	39 „	45 „	204 „
Witpunt Pecco				

1721 kn. 5780 kn. 41257 kn. 86034 kn.

Van het totaal.. 45 % 59 % 52 % 51 %

	Heden	2 Nov. 1916	vanaf 1 Jan. j.l.	1 Nov. '16
Gruis en Stof	859 kn.	1600 kn.	16288 kn.	38058 kn.
Gebr. Oranje Pecco ..	356 „	1430 „	9493 „	25498 „
Gebr. Pecco	499 „	314 „	5287 „	4720 „
Gebr. Thee en Stof ..				

1714 kn. 3344 kn. 31068 kn. 68276 kn.

Van het totaal.. 55 % 41 % 48 % 49 %

Aangeboden in veiling en afdoening heden:

tot: 7 Nov. '17 2 Nov. '16 5 Nov. '15 30 Oct. '14 30 Oct. '13
72325 kn. 154310 kn. 198742 kn. 176090 kn. 157133 kn.

waarvan:

Blad 52 % 51 % 40 % 33 % 40 %

Gruis 48 % 49 % 60 % 67 % 60 %

Loop d.

prijzen: cts. cts. cts. cts. cts.

G. Ord. Bl. 81 à 83 57 à 59 69 à 71 90 à 95 44 à 46

G. Ord. Gr. 82 à 83 56 à 58 62 à 65 62 à 67 44 à 45

Betreffende eene volgende afdoening werd niets bekend gemaakt.

Wicht der kisten aangenomen op Anno 1916 en 1917, Blad 42 K.G., Gruis 51¹/₂ K.G., voorgaande jaren Blad 43 K.G., Gruis 53¹/₂ K.G.

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	9 Nov. '17	2 Nov. '17	26 Oct. '17	9 Nov. '16	9 Nov. '15
New York voor Middling..	29,05 c	28,75 c	28,65 c	19,60 c	11,60 c
New Orleans voor Middling	27,62 c	27,56 c	27,13 c	18,88 c	11,25 c
Liverpool voor Good Middling	22,08 d	20,92 d	21,02 d	11,45 d ¹⁾	6,85 d ¹⁾

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 2 Nov. '17	Ooreenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	1143	1912	1382
„ Atlant. Havens	854	1062	999
Uitvoer naar Gr. Britannië	833	906	576
„ „ 't Vasteland.	428	854	809
„ „ Japan etc...	—	—	—

Voorraden in duizendtallen

	2 Nov. '17	2 Nov. '16	2 Nov. '15
Amerik. havens	946	1308	1331
Binnenland	788	1104	1038
New York	—	109	287
New Orleans	—	351	286
Liverpool	221	475	910

¹⁾ Middling.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, dd 11 October 1917.

Prijzen van Amerikaansche katoen in Liverpool zijn de vorige week weer een penny per pond gestegen, zoowel tengevolge van vorstgeruchten als door goede vraag en aankopen voor Amerikaansche rekening. Zooals gewoonlijk waren deze vorstberichten ook thans overdeven en prijzen waren gisteren weer lager, terwijl de daling nog versterkt werd door de grootere ontvangsten in Amerika gepaard met grooter aanbod. Egyptische katoen is weer lager en de berichten omtrent de eerste pluk, zijn, zoowel wat kwaliteit als kwantiteit betreft, zeer gunstig, hoewel men niet verwacht, dat de tweede pluk veel zal opleveren.

De vraag naar Amerikaansche garens voor binnenlandsch gebruik blijft gunstig en heeft zich nu ook uitgebreid tot de medio-nummers, die de laatste tijd verwaarloosd waren. Prijzen zijn dan ook zeer onregelmatig, doch zullen wel weer vaster worden als de vraag blijft aanhouden. Spinners van kettings en boomen zijn goed bezet, terwijl ook veel

vraag bestaat naar Egyptische garens, speciaal in 62er twist en 82er weft en deze nummers alleen voor latere levering verkocht worden. Bovendien is de productie van de fabrieken in Olham nog al verminderd door de staking van de aanlappers, die een nieuwe loonregeling wenschen, doch men verwacht, dat deze kwestie weer spoedig geregeld zal worden. Getwijnde Amerikaansche garens zijn ook weer beter gevraagd en spinners daarvan zijn goed bezet. De vooruitzichten van de exporthandel zijn verre van gunstig; daar men nog absoluut niet weet wanneer er weer uitvoervergunningen zullen worden verstrekt, terwijl voorraden van garens aan de spinnerijen en in de pakhuizen wekelijks aan groeien. Van Frankrijk komen nog geregeld orders binnen, zoowel in enkeldraads als ook in getwijnde garens. Er is ook wel vraag naar 40er mule voor ververijen, doch in ongebleekte garens voor de Oostersche markten is bij de tegenwoordige prijzen niets te doen. Er is een flinke vraag naar manufacturen en in de laatste weken zijn groote orders voor het Oosten afgesloten, hoewel de sedert ingetreden prijsverhooging verdere zaken tegenhoudt. Speciaal voor Engelsch-Indië komen groote orders binnen, hoewel de limites in de meeste gevallen te laag zijn. Bovendien kunnen fabrikanten slechts voor later levering verkoopen, daar hun productievermogen steeds meer beperkt wordt. Fabrikanten van lichte goederen zijn tot ver in 1918 bezet en zouden nog wel meer kunnen verkoopen. De binnenlandsche vraag duurt ook voort en de meeste fabrikanten zijn huiverig nog meer orders aan te nemen en beperken zich voorloopig liever tot de aflevering op hun oude contracten.

WOL.

Naar het schijnt hebben de Engelsche industriëlen onlangs groote bestellingen in militaire stoffen ontvangen, vooral voor Amerikaansche, Grieksche en Servische rekening.

Volgens de laatst ontvangen tijdingen bedreigt een groote droogte het noordelijk gedeelte van de republiek Uruguay, welke reeds in de weiden goed merkbaar is. Wanneer deze droogte aanhoudt, vreest men een groote sterfte onder de kudden.

HUIDEN EN LEDER.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

Van buitenlandsche markten nog steeds geen nieuws. Eerst heden kwamen wij in het bezit van slachtingen in de La Plata over de maand Juli, welke wij hierbij publiceren. De slachtingen waren in 't algemeen vrij beduidend. Aan de markt zijn nog: 1000 Santiago en 500 Santa Fé huiden, ex. S.S. „Rijuland”. De Transatlantische Handels-Vereeniging te Amsterdam stelt Maandag, bij inschrijving te Amsterdam aan de markt: circa 1900 droge Central Amerika huiden, meest Columbia's, voor 't overige Quito's.

Inlandsche huiden. Zeer rustig; kooplust is beduidend afgenomen door de vrees voor totaal gebrek aan looistoffen. Slachtingen zijn beduidend toegenomen, zoodat te verwachten is, dat binnen afzienbaren tijd de voorraad onverkochte huiden belangrijk zal worden.

Javamarkt. Niets te vermelden. Nog steeds zijn aan de markt de 1000 Padang Runderhuiden.

Slachtingen gedurende de maand Juli 1917 aan de Rio de la Plata.

	1917	1916	1915	1914
Rios {Rep. Argent. 201.800}	328.800	248.300	241.600	261.400
{Rep. Uruguay 127.000}	69.200	46.200	46.200	63.200
Montevideo	419.000	353.000	330.000	305.000
Rio Grande	191.900	141.500	124.100	212.900
Frontera (Rio Grande) ..				
Totaal	1.008.900	789.000	741.900	842.500

1917	Juli	Jan./Juli
Cia Sansinena de Carnes Congeladas...	31.236	188.672
Las Palmas Produce Co. Ltd.	36.288	257.149
La Blanca S.A.	36.765	198.565
Cia Swift de la Plata S.A.	47.110	271.501
The Smithfield & Argentine Meat Co. ..	14.445	106.859
Frigorifica Argentino Central S.A.	19.176	97.592
Frigorifica Armour de la Plata S.A. ..	37.063	200.434
La Frigorifica Uruguayaya	22.358	100.461
Cia Swift de Montevideo S.A.	37.332	217.320
Anglo-South American Meat Co.	3.227	28.103

M. L. Rosenberg, Amsterdam, schrijft:

De partijen, die tot op heden door de N. O. T. zijn vrijgegeven, werden ingevolge de Distributiewet door de Regeering in beslag genomen. De gunstige conjunctuur had de Importeurs der Amerikaansche goederen met de rechtmatige

hoop vervuld in de vrijgegeven partijen compensatie te vinden voor hun ondernemingslust, de niet-te-omschrijvenmoeite en de zeer belangrijke kosten, die zij zich hebben moeten getroosten, om de goederen te kunnen importeerden. Alle hoop is door toepassing van Artikel 9 der Distributiewet fictief geworden. De toepassing van de Distributiewet op de zoo moeilijk verkregen goederen maakt het den Importeur wel duidelijk, dat de individueele vrijheid van handelen ophoudt.

't Beschikbare leder in den vrijen handel is niet noemenswaard. De prijzen, die in den groothandel betaald worden, gaan tot f 4 per half kilo voor een croupon van middelmatige qualiteit. Koopers houden zich ook een beetje teruggetrokken en er worden, onder opgave van andere redenen, zelfs kleine orders geannuleerd.

Voor de maand November kan aan Distributieleider ca. 20.000 Kilo meer worden uitgegeven dan in de voorafgaande maand. Vele Gemeenten hebben reeds bons uitgegeven. De Gemeente Amsterdam zal daarmee op 14 dezer een aanvang maken. Naar verluidt zijn er enkele Gemeenten, die bons uitgaven aan menschen, die er absoluut niet voor in aanmerking komen.

Het is ten eerste te hopen, dat er looistoffen ons land zullen bereiken, daar het er anders voor ons Huiden-, Lederen- Schoenvak treurig gaat uitzien. Als de toestand zóó blijft, zijn ook wij niet meer ver verwijderd van houten zolen en het zal ons dan gaan, zooals het den H.H. Collega's in 'het buitenland gegaan is: de leerhandelaar kan dan houthandelaar worden.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review” van 13 en 20 October).

Londen. Geraffineerde petroleum. In verband met de lagere premie voor molest zijn de prijzen voor Water White en Standard White beide 1 d. per gallon teruggelopen. Deze notering handhaafde zich gedurende de laatste week, zoodat de prijzen zijn:

Water White	1 s. 8 1/2 d.
Standard White	1 s. 7 1/2 d.

Smeerolie. De prijzen van smeerolie hebben geen verandering ondergaan.

American pale	£ 27 tot £ 35
American red	£ 31 „ £ 35
American filt. cyl.	£ 33 „ £ 38
American dark cyl.	£ 27.10 s. tot £ 31

Stookolie en vethoudende oliën worden niet genoteerd.

Benzine. De daling van de molest-premie heeft de importeurs in staat gesteld om den prijs der verhandelbare merken met 2 1/2 d. per gallon te verlagen. De kleinhandelprijzen zijn daardoor in Engeland:

No. 2	3 s. 9 d.
No. 3	3 s. 8 d.

In Schotland en Ierland zijn beide merken 1 1/2 d. per gallon duurder.

Terpentijn. Gedurende de week van 13 October liepen de terpentijn-prijzen een weinig op. De sluit-noteringen waren:

Loco	72 s. 3 d.
November/December	72 s. 9 d.
Januari/April	74 s.

De daaropvolgende week liepen de prijzen door speculatieve aankopen plus minus 5 shilling op.

Loco	77 s. 6 d.
November/December	78 s.
Januari/April	79 s. 6 d.

Paraffine. De noteringen bleven onveranderd.

Smeltpunt 140°	7 3/4 d. per lb.
„ 130—132°	7 „ „ „
„ 125—127°	6 1/4 „ „ „
„ 118—120°	6 „ „ „

Liverpool. Petroleum-producten vinden vasten verkoop en Amerikaansch wordt 1 s. 5 d./1 s. 6 d. per gallon genoteerd. Er is geen Russische olie aan de markt. Benzine staat nu 3 s. 3 d. per gallon genoteerd.

Bakou. Na het telegram van 23 September zijn geen nadere berichten ontvangen.

New York:

Geraffineerd in kisten	14,75 c. per gallon
Standard White in vaten ..	10,35 „ „ „
Credit balances	3,50 „ „ „
Pennsylvanian Crude ...	\$ 3,50 per vat.

Philadelphia.

Standard White, in vaten ..	10,35 c. per gallon.
-----------------------------	----------------------

Uit de sedert ontvangen „Petroleum Review” van 3 dezer blijkt dat in de markt geen verandering is gekomen, alleen zijn de prijzen voor terpentijn opnieuw enorm gestegen.

Loco 90 s.
November/December. 90 s. 8 d.
Januari/April 91 s. 9 d.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
6 Nov. 1917..	nom.	110.5/-	262.17/6	30.-/-	52.-/-
2 „ 1917..	nom.	110.5/-	258.2/6	30.-/-	52.-/-
25 Oct. 1917..	nom.	110.-/-	247.5/-	30.-/-	52.-/-
10 Nov. 1916..	nom.	124.10/-	185.-/-	30.10/-	55.-/-
12 Nov. 1915..	69.-/-	77.7/6	172.5/-	26.-/-	90.-/-
20 Juli 1914..	51.4/-	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10.-

VERKEERSWEZEN.**SCHEEPVAART.**

10 November 1917. Vrachten van Amerika toonden eenige neiging tot inzinken sedert de regering alle schepen boven 2500 ton in eigen beheer nam. Op de net charter werd aanvankelijk 200/- naar Liverpool betaald om spoedig weer op het oude cijfer van 230/- te komen; naar Fransche Westkusthavens werd onveranderd 260/-, naar West-Italië 360/- genoteerd. Time-charter-booten werden voor de veilige vaart naar West-Indië en de kustvaart tot de verlaagde vracht van 35/- afgesloten, voor Zuid-Amerika-reizen onveranderd 42/6, voor de transatlantische vaart 43/6 a 46/6 en voor rondreizen naar de Middellandsche zee 49/-, alles per ton d.w. per maand.

In de Vereenigde Staten is de meening toegedaan, dat de neutralen zich spoedig genoopt zullen zien hun in Amerika liggende schepen aan de regering ten gebroeke aan te bieden, in ruil voor steenkolen, waaraan in hun landen groot gebrek zou zijn. Vergunning om bunkercolen te laden is moeilijk te krijgen, en bijna geheel onmogelijk, indien de booten niet naar de Vereenigde Staten terugkeeren.

Intusschen heerscht in Amerika zelf een groot gebrek aan kolen; de toestand wordt als ernstig beschouwd, niet alleen omdat de beschikbare kolen onvoldoende zijn voor de behoefte, doch meer nog omdat er gebrek aan rollend materiaal moet zijn en stakingen van mijnwerkers dreigen.

Rusland heeft 400.000 ton scheepsruimte noodig voor oorlogstuig. Voor het transport over de Stille Zuidzee is men op Japan aangewezen, met welk land onderhandelingen gevoerd worden. De inmiddels uitgebroken tegen-revolutie in Rusland zal echter ongetwijfeld den aanvoer opschorten tot weer meer geregelde toestanden heerschen.

In Japan wordt de aanbouw van nieuwe schepen vertraagd door gebrek aan staal. In Engeland en de Vereenigde Staten is het gebruik dermate toegenomen, dat de uitvoer naar Japan beperkt zal moeten worden. ¹⁾

Van Zuid-Amerika komen gunstige oogstberichten, er werd echter voor graan geen ruimte opgenomen. Afdoeningen werden gemeld, naar Italië een boot tot 400/- per ton d.w., gedroogde huiden 1000/-, gezouten huiden 600/-; voor lijnzaad naar Noord-Amerika werd een aantal zeilschepen opgenomen tot ca. \$ 20 per ton.

Van Australië werden eenige zeilschepen bevracht voor tarwe naar de Vereenigde Staten tot 90/- naar Westkust en 100/- naar Atlantische havens. Grote hoeveelheden graan zullen met zeilschepen naar Noord-Amerika vervoerd en van daar weder gedeeltelijk gereëxporteerd worden.

In Spanje werd 270.000 ton scheepsruimte ter beschikking van de regering gesteld.

Kolenvrachten van de Oostkust naar Skandinavië waren minder vast dan in de laatste tijd het geval was; afdoeningen werden gemeld tot 180 a 190 Kronen naar Gothenburg, 10 Kronen meer naar Stockholm. Vrachten van Cardiff bleven onveranderd vast; naar Barcelona werd voor een neutraal schip 260/- betaald, naar Gibraltar voor een Entente-boot 100/-.

¹⁾ Inmiddels wordt bericht, dat Japan en Amerika over levering van ijzer en staal tot overeenstemming gekomen zijn. De Vereenigde Staten zouden de benodigde grondstoffen afstaan, Japan zou daarvoor schepen voor de transatlantische vaart beschikbaar stellen.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
5/10 Nov. 1917	—	—	—	30/-	—	145/-
29 Oct./3 Nov. 1917	—	—	—	30/-	—	145/-
6/11 Nov. 1916	—	—	f 14 *	16/-	f 90 **	122/6
8/13 Nov. 1915	—	—	7,50	13/2	48,-	81/3
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijn- stutten)	Holland (pitch- pine)	Engel- land (pitch- pine)
5/10 Nov. 1917....	—	—	—	—
29 Oct./3 Nov. 1917....	—	—	—	—
6/11 Nov. 1916....	—	—	f 335,-	490(- ¹)
8/13 Nov. 1915....	—	—	170,-	270(- ¹)
Juli 1914....	f 12,-	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middles- bro'	Cartha- gena Middles- bro'	Grieken- land Middles- bro'	Pott- Middles- bro'
5/10 Nov. 1917....	—	—	—	—
29 Oct./3 Nov. 1917....	—	—	—	—
6/11 Nov. 1916....	18/6	19/6	21/6	—
8/13 Nov. 1915....	16/9	18/6	20/6	—
Juli 1914....	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Cron- stadt
5/10 Nov. 1917	69/-	101/3	—	—	f 32,50	—
29 Oct./3 Nov. 1917	69/-	101/3	—	—	32,50	—
6/11 Nov. 1916	34/-	59/6	60/-	35/-	6,50	—
8/13 Nov. 1915	fr 31,-	48/4	50/-	39/-	6,-	—
Juli 1914	7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chitt West Europa (salpeter)
5/10 Nov. 1917....	—	—	—	185/-
29 Oct./3 Nov. 1917....	—	550/-	—	185/-
6/11 Nov. 1916....	155/-	190/-	—	150(- ¹)
8/13 Nov. 1915....	73/8	95/-	—	71/3 ¹⁾
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per zeilschip.

*) Regeeringsvracht f 7,-.

**) „ „ 52,25.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 5 tot 12 November 1917.

Vrachten. Door het steeds aanhoudende wogengebrek waren de verladingen van kolen van Duisburg en Ruhrort naar den Bovenrijn ook in de afgelopen week weder zeer beperkt, waarvan natuurlijk het gevolg was, dat zeer weinig schepen werden afgeladen en zeer veel sleepbooten tot rust waren gedoemd. Het sleeploon is dientengevolge teruggelopen tot 11 pf. per Centner, terwijl de kolenvrachten Ruhr/Mannheim zich bewogen tusschen Mk. 2,70 en Mk. 2,80 per Ton. Het water in den Rijn was overal vallend, Cauber regel bedroeg einde der week Meter 2,25.

Sleeploon en. Het sleeploon Rotterdam/Ruhrhavens stond op ongeveer 15 cents tot 25 cents boven het 50 cents-tarief, hetgeen, met het oog op de hooge kolenvrijzen, zeer laag te noemen is.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam

Rotterdam

's-Gravenhage

Maandstaat op 31 October 1917

DEBET

Aandeelhouders nog te storten	f 1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen		
B. W. BLIJDENSTEIN-Jr., te Enschede		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 8.284.250,—, waarvan in geld gestort	6.734.250,—	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 3.985.600,—, waarvan in geld gestort	2.475.900,—	
Voor rekening der Twentsche Kantoren gedeponoerd te Londen ..	578.500,—	f 11.573.350,—
Fondsen van Aandeelhouders		
te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage		29.601.350,—
Fondsen door ons gedeponoerd voor rekening van bevriende instellingen		2.481.200,—
Kassa, Wissels en Coupons		30.642.726,57½
Nederlandsche Staatsleeningen		4.815.291,42
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		35.973.185,21
Saldo's bij Bankiers		16.733.106,13½
Prolongatiën gegeven		6.097.355,—
Eigen Fondsen en Syndicaten		3.118.705,86½
Credietvereniging	f 20.681.462,31½	
af: loopende Promessen	—	20.681.462,31½
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rek. Crt.		24.380.728,51½
Voorschotten op Consignatiën		1.601.197,34
Gebouwen en Safe Deposit		2.265.530,52½
Totaal	f 189.965.188,90	

CREDIT

Kapitaal	f 16.000.000,—	
Reservefondsen	8.168.436,22	
Waarborgfonds Credietvereniging	2.743.442,50	
Reserve Credietvereniging	2.556.208,78	f 29.468.087,50
Zieken- en Pensioenfondsen		196.153,30½
Aandeelhouders voor gedeponoerde fondsen		
als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f 1.784.700,—	
in Leendepôt	30.297.850,—	32.082.550,—
Deposito's		28.435.012,59½
" op Prolongatie		10.033.700,—
Saldo te leveren en te ontvangen fondsen		250.264,—
Saldo's Rekeningen-Courant		58.760.060,74½
" " " Credietvereniging		8.091.068,28
Saldo " " met de kantoren in Londen en Twente ..		8.025.717,95½
On call genomen		4.800.000,—
Kassiers Rekeningen		659.727,57
Te betalen Wissels		6.867.426,99
Diverse Rekeningen		2.295.419,96
Totaal	f 189.965.188,90	